

NOTERLERİN KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU KAPSAMINDAKİ HUKUKİ SORUMLULUKLARI

The Legal Responsibilities of Notaries Under the Law on the Protection of Personal Data

Pınar AKTAŞ AVCİ*

Özet

Noter, hukuki güvenliği sağlamak amacıyla çeşitli belge ve işlemleri resmileştiren, kanunlarla belirlenmiş yetkilere sahip, özel nitelikleri ve kendine özgü hukuki statüsü olan bir kamu görevlisidir. Bunun yanında noterlerin hukuki sorumlulukları ve yükümlülükleri bulunmaktadır. Noterlerin yaptıkları işlemlerden kusursuz sorumlu olması ilkesi gereği, işlemler nedeniyle doğrudan ya da dolaylı olarak meydana gelebilecek zararlardan sorumlu olduğu, yüksek yargı kararları ve doktrinde de kabul görmektedir. Noterliklerin yaptığı işlemler ile oluşturulan belgeler önemli bir ispat gücüne sahiptir. İspat gücü yüksek bu hukuki belgeleri oluşturan kişi olan noter, işini yaparken özen yükümlülüğüne uygun şekilde işlem yapmalıdır. Noterler hem bizzat yaptıkları işlemlerde hem de yanlarında çalışan kişilerin yaptığı işlemlerden sorumludur. Görevleri gereği yaptıkları hukuki işlemlerin güvenliğini sağlamanın yanında, işlem yaptırmaya gelen kişileri aydınlatma yükümlülüğü bulunan noterlerin, Kişisel Verileri Koruma Kanunu kapsamında da bazı hukuki sorumlulukları ve yükümlülükleri bulunmaktadır. Noter, Kişisel Verileri Koruma Kanunu çerçevesinde veri sorumlusu niteliğindedir. Bu bağlamda, verilerin korunması, hukuka aykırı işlenmesinin önlenmesi gibi yükümlülükleri bulunmaktadır. Söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, herhangi bir zarara sebep olursa zararın noterce giderilmesi gerekecektir.

Anahtar Kelimeler: Noter, noterlik kanunu, sorumluluk, kişisel veri, veri sorumlusu.

Abstract

A notary is a public official with special qualifications and a unique legal status, authorized by law to formalize various documents and transactions to ensure legal security. In addition to this role, notaries also bear legal responsibilities and obligations. High court rulings and legal doctrine widely recognize the principle of strict liability, which holds notaries liable for damages arising directly or indirectly from their transactions. Documents created through notarial acts hold significant evidentiary value. As the person responsible for producing these high-value legal documents, a notary must act with due diligence in the performance of their duties. Notaries are accountable for their own and their employees' actions. Notaries are not only responsible for ensuring the security of the legal transactions they oversee but also for informing the individuals requesting them. Under the Personal Data Protection Law, notaries assume the role of data controllers.

➤ Bu makale Etik Kurul iznine tabi değildir/This article is not subject to Ethics Committee permission.

➤ Makale Geliş Tarihi/Article Received Date: 20.10.2024

➤ Yayın Kurulu Kabul Tarihi/Editorial Board Acceptance Date: 08.01.2025

* Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Erzurum-Türkiye, pinaraktas@atauni.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8372-193X>.

Within this framework, they have obligations such as protecting data and preventing its unlawful processing. Failure to fulfill these obligations, leading to any harm, would require the notary to compensate for the resulting damages.

Key Words: Notary, notary law, liability, personal data, data controller.

GİRİŞ

Günümüzde dijitalleşmenin bir sonucu olarak veri paylaşımının artmasıyla birlikte, kişisel verilerin korunması kavramının önemi giderek artmaktadır. Dünyada ve özellikle Avrupa’da var olan kişisel veriyi korumaya ilişkin düzenlemeler, ülkemizde yapılan kanunlaştırma çalışmaları ile beraber hukuk düzenimizde yer bulmuştur. Kişisel veri *kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi*” olarak adlandırılmaktadır. Kişisel verilerin işlenmesi ve korunması sürecinde birçok kamu görevlisi ve kurum gibi noterlerin de yükümlülüğü bulunmaktadır. Kişisel verilerin korunması gereken çok sayıda mecradan biri, kişilerin hukuki işlemlerini resmileştirmekle görevli olan noterlerde gerçekleştirilen işlemlerdir. Noterlerin hukuki statüleri ve çalışma usulleri, 1512 sayılı Noterlik Kanunu’nda düzenlenmiştir. Hukuki işlemlerin güvenliğini sağlamak, anlaşmazlıkları önlemek ve çeşitli belge ve işlemleri resmileştirmekle görevli olan noterler, kanun koyucuya göre kamu görevlisidir. Her ne kadar bir kamu görevlisi olarak nitelendirilseler de memur statüsünde olmayan noterlerin kendine özgü bir hukuki statüsü bulunmaktadır. Kendine özgü statüde bulunan noterlerin yapmış olduğu işlemlerin nitelendirilmesi ve sorumluluklarının sınırlarının belirlenmesi de doktrinde tartışmalı bir alan olmasına rağmen noterin yapmış olduğu tüm işlemlerde sorumluluğunun bulunduğu genel kabul görmektedir. Noterler, bilindiği üzere yalnız çalışan tüm işlemleri tek başına yapan kişiler değildirler. Noterliklerde çalışan personel, başvuruların hukuki işlemlerini yapılmasında fazlaca etkindir. Hatta uygulamada, işlemlerin çoğunlukla noterlik çalışanları tarafından yapıldığı, noterin yalnızca imza ve onay aşamasında devreye girdiği görülmektedir. Bu tür bir durum söz konusu olduğunda, ortaya çıkabilecek bir zarara noterlik çalışanının neden olması hâlinde, zararın giderilmesi açısından noterin sorumluluğunun niteliğinin belirlenmesi gerekmektedir. Noterlerin yapmış oldukları işlemlerin içeriklerini özenle hazırlama ve işlemin taraflarını hukuki içerik hakkında bilgilendirme yükümlülükleri bulunmaktadır. Ayrıca noterler, hukuki işlem yapmak için gelen kişileri işlemlerinin hukuki boyutları hakkında aydınlatmakla yükümlüdür. Bu aydınlatma yükümlülüğünün yanında noterlerin, işlem yapan kişilerin kişisel verilerinin güvenliğini sağlama sorumluluğu da bulunmaktadır.

Ülkemizde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, kişisel veri kavramının içeriğini, kişisel verinin ihlali halinde kimin sorumlu olacağını ve kişisel verinin ihlali halinde karşılaşılabilecek yaptırımlar konularını kapsamaktadır. Ayrıca, kanun ile Kişisel Verileri Koruma Kurulu kurulmuştur. Kurulun kararları, kişisel verilerin korunması, işlenmesi ve bu alanda yaşanabilecek hak ihlallerinin önüne geçilmesi amacını gütmektedir. Bu bağlamda, çalışmamızın ortaya çıkmasına etki eden bir kararın-

da Kurul, noterlikte yapılan bir işlemde kişisel veri ihlali saptamış ancak; noterin kanun kapsamındaki sorumluluğuna değinmemiştir. Karar, bu yönüyle tarafımızca eleştirilmekle beraber, noterin kanun kapsamındaki sorumluluğunun dayanağını saptamak gerektiği kanısı ise bu çalışmanın başlangıç noktası olmuştur.

Bu bilgiler doğrultusunda çalışma “Kavramsal Çerçeve”, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğunun Değerlendirilmesi ve Sorumluluğun Niteliğinin Tespiti”, “Noterin Yükümlülükleri” ve “KVKK’ya Aykırılık Halinde Noterin Sorumluluğuna İlişkin Değerlendirme” olmak üzere dört ana başlıktan oluşmaktadır. “Kavramsal Çerçeve” başlığı altında “Kişisel Veri Kavramı”, “Verinin İşlenme Kavramı”, “Kişisel Veri Kavramının Ulusal ve Uluslararası Düzeydeki Kanuni Düzenlemelerdeki Yeri”, “Noter Kavramı ve Noterin Hukuki Statüsü” incelenmiştir. “Noterlerin Hukuki Sorumluluğunun Değerlendirilmesi ve Sorumluluğun Niteliğinin Tespiti” başlıklı ikinci bölümde “Noter ile Noterlik İşleminde Zarar Gören Kişiler Arasındaki İlişki Bakımından Sorumluluğun Niteliği”, Noterin Kendi Başına Yaptığı İşlemler ve Yanında Çalışanların Yaptığı İşlemler Bakımından Sorumluluğunun Niteliği” ve “Noterin Hukuki Sorumluluğunun Niteliği Hakkındaki Değerlendirmemiz” yer almaktadır. Üçüncü bölümde “Noterin Yükümlülükleri” başlığı altında “Aydınlatma Yükümlülüğü” ve “Noterin KVKK Kapsamında Yükümlülüğü”, son bölümde ise “KVKK’ya Aykırılık Halinde Noterin Sorumluluğuna İlişkin Değerlendirme”ler bulunmaktadır.

I. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Noterlerin, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamındaki hukuki sorumluluklarını değerlendirebilmek için öncelikle konu bağlamında temel kavramların açıklanması önem arz etmektedir. Bu bağlamda, kişisel veri ve veri işleme kavramlarının tanımlanması, kişisel verilerin ulusal ve uluslararası düzeydeki hukuki düzenlemelerdeki yerinin incelenmesi gerekmektedir. Ayrıca, noterlik kurumunun mesleki tanımı ve noterin hukuki statüsü gibi kavramların da açıklanması, konunun bütüncül bir şekilde ele alınmasına katkı sağlayacaktır. Bahsi geçen temel kavramların açıklanması, noterlerin kişisel veri işleme süreçlerinde hangi hukuki sorumluluklara tabi olduklarının daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

A. Kişisel Veri Kavramı

Kişisel veri ve veri işleme kavramlarının ulusal ve uluslararası düzenlemelerde yer alan tanımlarına değinmek gerekmektedir. Bu bağlamda önce kişisel veri kavramını daha sonra ise veri işleme kavramını açıklamak gerektiği kanısındayız.

Ülkemizde bahsi geçen kavramlara ilişkin temel düzenleme olan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu¹ (KVKK) ve söz konusu kanuna dayanak metin olan 95/46/

¹ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Kanun Numarası: 6698, Kabul Tarihi: 24.03.2016, RG Sayısı: 07/04/2016/ 29677.

AT sayılı Yönerge² ve bu yönergenin³ yerine yürürlüğe giren Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde⁴ (GDPR-General Data Protection Regulation) bulunan kişisel veri tanımlarına değinmek sureti ile kavramın sınırları ve içeriğini belirlemek yerinde olacaktır. Öncelikle GDPR m. 4/1'de kişisel veri kavramı "*kimliği belirlenmiş veya belirlenebilir bir gerçek kişiye ("veri öznesi") ilişkin her türlü bilgi*" olarak tanımlanmıştır. KVKK 3/1 (d) bendinde ise kişisel veri "*kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi*" olarak GDPR'ye uyumlu bir biçimde düzenlenmiştir. Tanımların içeriğinden de anlaşılacağı üzere kişisel veriden bahsedebilmek için üç unsur gereklidir⁵. Bu unsurlar verinin gerçek kişiye ait olması, kişiyi belirli ve belirlenebilir kılma ve her türlü bilginin kişisel veri olmasıdır. Söz konusu unsurların açıklanması kavramın içeriğini belirlemeye yardımcı olacaktır.

İlk olarak kişisel verinin gerçek kişiye ait olması unsurunu açıklamak gerekmektedir. Kişisel veri, gerçek kişiye ilişkin bilgileri ifade eder; bu nedenle tüzel kişilere ait veriler kişisel verinin sınırları içine girmez⁶. Bu doğrultuda, KVKK ve Genel Veri Koruma Tüzüğü tüzel kişi verileri için geçerli değildir. Ayrıca KVKK'nın 3. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendine göre, "ilgili kişi" kişisel verisi işlenen gerçek kişiyi ifade etmektedir.

İkinci unsur ise kişiyi belirli ve belirlenebilir kılma unsurudur. Kişiyi belirli ve belirlenebilir kılma, kişisel veriyi alelade veriden ayırmaya yarayan ölçüttür⁷. Kişinin belirli olması, gerçek kişinin kimliğinin açıkça belli olması hali iken, belirlenebilir

² Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the Protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, Official Journal of the European Communities of 23 November 1995, No L. 281, 31. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31995L0046>) (Erişim Tarihi: 09/10/2024)

³ 95/46/AT sayılı Yönerge "C.Kişisel Veri Kavramının Ulusal ve Uluslararası Kanuni Düzenlemelerdeki Yeri" başlığında ayrıntılı bir biçimde anlatıldığından tekrara düşmemek adına bu kısımda değinilmemiştir.

⁴ Regulation (Eu) 2016/679 Of The European Parliament And Of The Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC General Data Protection Regulation. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679> (Erişim Tarihi: 09/10/2024)

⁵ 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları No: 03,(2019),18 <<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/185c2130-8070-4b2b-a91e-1d48322ca352.pdf>> (Erişim Tarihi 02/10/2024) 18; Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi, KVKK Yayınları No: 1, (KVKK Yayınları, Ankara 2019), 52; Çiçek Ersoy Kekevi, 'Genel Kavramlar', Pınar Çağlayan Aksoy ve Hüseyin Can Aksoy (eds), *Kişisel Verilerin Korunmasına Akademik Bakış- KVKK Yayınları No. 42* (Arkadaş Basım, Ankara 2023), 103.

⁶ 100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 18; GDPR Article 29 Data Protection Working Party Opinion 4/2007 on the Concept of Personal Data, 23 <https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_en.pdf> (Erişim Tarihi 12/11/2024).

⁷ Gamze Turan Başara, "Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi" (2020), 8 (16), *Uyuşmazlık Dergisi* 57-90, 61.

kılma için bilginin ilgili kişinin kimliğini belirleyebilme “olanağı” bulunur⁸. Yani, mevcut bilgi setini başka bilgilerle ilişkilendirilerek kişinin kimliği tespit edilebiliyorsa, bu durumda yine kişisel veriden söz edilebilir⁹. Belirlenebilir olma unsuru KVKK’da açıkça tanımlanmamıştır ancak GPDR m. 4/1’de kimliği belirlenebilir kişi “doğrudan veya dolaylı olarak isim, kimlik numarası, konum bilgisi veya çevrimiçi kimlik doğrulayıcı gibi bir tanımlayıcı veya fiziksel, psikolojik, genetik, zihinsel, ekonomik, kültürel, ya da sosyal kimliğe dair bir veya birden çok unsur aracılığıyla belirli hale gelen bir gerçek kişi” olarak nitelendirilmektedir. Bir verinin kişiyi belirlenir kılmasının saptanmasında somut olayın dikkate alınmasının gerektiği önerilmektedir¹⁰.

Son açıklanması gereken unsur ise her türlü bilginin kişisel veri olabilmesidir. Belirli ya da belirlenebilir bir kişi ile ilgili her türlü bilgi kişisel veri olabilir. KVKK m.3’ün gerekçesine göre; “sadece bireyin adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi onun kesin teşhisini sağlayan bilgiler değil, aynı zamanda kişinin fiziki, ailevi, ekonomik, sosyal ve sair özelliklerine ilişkin bilgiler de kişisel veridir. Bir kişinin belirli veya belirlenebilir olması, mevcut verilerin herhangi bir şekilde bir gerçek kişiyle ilişkilendirilmesi suretiyle, o kişinin tanımlanabilir hale getirilmesini ifade eder. Yani verilerin; kişinin fiziksel, ekonomik, kültürel, sosyal veya psikolojik kimliğini ifade eden somut bir içerik taşıması veya kimlik, vergi, sigorta numarası gibi herhangi bir kayıtla ilişkilendirilmesi sonucunda kişinin belirlenmesini sağlayan tüm halleri kapsar. İsim, telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası, özgeçmiş, resim, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, genetik bilgiler gibi veriler dolaylı da olsa kişiyi belirlenebilir kılabilme özellikleri nedeniyle kişisel verilerdir.” Buna göre kişinin fiziki, ailevi, ekonomik, sosyal ve sair özelliklerine ilişkin bilgiler de kişisel veri olarak kabul edilecektir¹¹.

B. Veri İşleme Kavramı

Değinilmesi gereken bir diğer önemli kavram ise veri işleme kavramıdır. Veri işleme KVKK m.3(e)’de; “Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yol-

⁸ Başara, (n5) 62; Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, (4.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020), 10; Alaattin Bük, *Bilişim Alanında Kişisel Verilerin Korunması*, (1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara2018), 33; Şeyma Sert, *Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması*, (1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019), 25; Sevgi Eraslan Türkmen, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller*, (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019), 17.

⁹ Ersoy Kekevi, (n3) 105.

¹⁰ Başara, (n5) 62; Furkan Güven Taştan, *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, (2.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017), 35; Hüseyin Murat Develioğlu, 6698 sayılı *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, (1.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017), 30.

¹¹ Ersoy Kekevi, (n3) 107.

larla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem” olarak tanımlanmıştır. Düzenlemeden de anlaşılacağı üzere kişisel verinin işlenmesi, kişisel verinin elde edilmesi, depolanması ve imha edilmesi süreçlerinde verilerde gerçekleştirilen her türlü işlemi kapsamaktadır.

Genel Veri Koruma Tüzüğü’nde kişisel verilerin işlenmesi “Tanımlar” başlıklı m.4/2’de “*kişisel veriler veya kişisel veri setleri üzerinde otomatik veya otomatik olmayan yollarla yapılan her türlü işlem veya işlem bütünü*” şeklinde nitelendirilmiş ve “*kişisel verilerin toplanması, kaydedilmesi, düzenlenmesi, yapılandırılması, depolanması, uyarlanması veya değiştirilmesi, yenilenmesi, denetlenmesi, kullanılması, ifşası veya aktarılması, paylaşılması veya farklı bir şekilde erişilebilir hale getirilmesi, sıralanması veya birleştirilmesi, sınırlandırılması, silinmesi veya yok edilmesi*” olarak örneklendirilmiştir. Her iki düzenlemenin birbirine paralel olduğu görülmektedir. Ayrıca kişisel verilerin işlenmesi kavramı hem Avrupa Birliği (AB) hukukunda hem de Türk hukuk sisteminde geniş yorumlanan bir kavramdır¹². Şöyle ki verinin elde edilmesinden itibaren veri üzerinde gerçekleşen tüm işlemler veri işleme faaliyeti olarak kabul edilmektedir¹³.

C. Kişisel Veri Kavramının Ulusal ve Uluslararası Kanuni Düzenlemelerdeki Yeri

Kişisel veri ve kişisel verinin korunması nispeten yeni birer kavram gibi anlaşılsa da özellikle Avrupa kıtasında söz konusu kavram 1970 yılında Almanya’nın Hessen eyaletinde yapılan Hessen Veri Koruma Kanunu (Hessische Datenschutzgesetz) ile ilk kez bir kanuni düzenlemede koruma altına alınmıştır¹⁴. 11 Mayıs 1973’te İsveç’te kabul edilen Veri Kanunu¹⁵ (Datalag) ise kişisel verilerin ulusal düzeyde korunmasını sağlayan önemli düzenlemelerden biridir. On yıl içinde İrlanda, İtalya ve İngiltere dışındaki Avrupa Ekonomik Topluluğu üyeleri Hessen Veri Koruma Kanunu’na

¹² ibid,114.

¹³ Kişisel verilerin hiçbir işlem yapmadan depolanması, kişisel verilerin internet sitelerine yüklenmesi, sistematik şekilde taranması, listelenmesi ve sunulması gibi tüm işlemler işleme faaliyeti kapsamına girmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Mesut Serdar Çekin, *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, (3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020), 46-51; Stewart Room, *Data Protection & Compliance in Context* (Swindon: BCS Learning & Development Limited 2007), 41; Christopher Kuner, *European Data Protection Law, Corporate Compliance and Regulation*, (2. Edt, Oxford University Press, Oxford 2007),75.

¹⁴ Elif Küzeci, ‘Kişisel Verilerin Korunması Hakkı’, Pınar Çağlayan Aksoy ve Hüseyin Can Aksoy (eds), *Kişisel Verilerin Korunmasına Akademik Bakış– KVKK Yayınları No. 42*, (Arkadaş Basım, Ankara 2023) 31; Hessen Veri Koruma Yasası ile ilgili olarak bkz. Colin J. Bennett, “Regulating Privacy, Data Protection and Public Policy in Europe and United States”, (1993) 87(4) *American Political Science Review*, 1035-1036.

¹⁵ Datalag (1973:289), https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/datalag-1973289_sfs-1973-289/, (Erişim Tarihi: 11/11/2024).

uygun düzenlemeler yapmışlardır. Tüm bu düzenlemelerin dikkat çeken ortak noktası -günümüzdeki aksine- kişisel verinin insan hakkı olarak nitelenmesinden uzak olmaları ve veri bankalarının kullanım alanlarını belirlemeleridir¹⁶. Kısa sürede, etkin koruma sağlamak için mevcut önlemlerin yeterli olmadığı anlaşılmıştır¹⁷. Bu doğrultuda bireyin haklarını daha güçlü kılmak amacıyla bazı değişiklikler yapılmıştır; ispat yükümlülüğünün taraflarını değiştirmek ve sektöre özgü düzenlemeler getirmek gibi yeni yaklaşımlar benimsenmiştir¹⁸. Kişisel verilerin anayasal bir hak olarak tanınması ise 1976 yılında Portekiz Anayasası'nın kabulü ile olmuştur¹⁹.

Ulusal bazdaki bu gelişmeleri uluslararası metinlerdeki düzenlemeler izlemiştir. Günümüze kadar gelen süreçte ilk uluslararası metin OECD'nin 1980 tarihli "Özel Yaşamın Gizliliğinin ve Sınır Ötesi Kişisel Veri Dolaşımının Korunmasına İlişkin Rehber İlkeler" dir. Söz konusu metinde yer alan veri toplamanın sınırlı olması, veri kalitesi, veri işleme amacının belirliliği, verilerin kullanımının sınırlı olması, veri güvenliği, veri açıklığı, bireyin sürece katılımı ve hesap verilebilirliğe ilişkin olan sekiz ilke bazı uluslararası ve ulusal metinlerin kabul edilmesinde içeriğin belirlenmesinde etkili olmuştur.

Avrupa Konseyi, kişisel verilerin korunmasına yönelik çalışmalarına erken dönemlerde başlamıştır. 1973 ve 1974'te alınan kararlar, özel sektör ve kamu kurumlarındaki veri işlemlerini düzenlemeyi amaçlamıştır. Ancak, bu dönemde tavsiye kararlarının yeterli olmadığı görülmüş, bu doğrultuda 1976'da bir komite kurularak bağlayıcı bir uluslararası sözleşme hazırlanması süreci başlatılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda, 28 Ocak 1981'de 108 sayılı "Kişisel Verilerin Otomatik Olarak İşlenmesi Sırasında Gerçek Kişilerin Korunmasına İlişkin Sözleşme" imzaya açılmıştır. 1 Kasım 1985'te yürürlüğe giren bu sözleşme, Konsey üyesi olmayan devletlerin de taraf olabileceği küresel bir standart oluşturmayı amacındaydı. Veri koruma otoriteleri ile sınır ötesi veri akışına ilişkin hükümler getiren Ek Protokol ise 2004 yılında yürürlüğe girmiştir. Ağustos 2021 itibarıyla, Avrupa Konseyi üyesi devletlerin tamamı ve 9 üye olmayan devlet sözleşmeye taraf olmuştur. Türkiye her iki metnin de tarafı olmasına rağmen söz konusu temel ilkeleri güvence altına alan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 2016 yılında yürürlüğe girmiştir.

Bahsedilmesi gereken bir başka düzenleme ise 95/46/AT sayılı Yönerge'dir²⁰.

¹⁶ Harry Henderson, *Privacy in The Information Age*, (Facts on File, New York 2006), 59-60; Simson Garfinkel, *Database Nation, The Death of Privacy in the 21st Century*, (O'Reilly 2000) 13.

¹⁷ Küzeci, (n6) 33.

¹⁸ ibid, 33.

¹⁹ Portekiz Anayasası m. 35 içeriği için bkz.; <https://www.constituteproject.org/constitution/Portugal_2005#s304>, (Erişim Tarihi: 11/11/2024).

²⁰ Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the Protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, Official Journal of the European Communities of 23 November 1995, No L. 281, 31. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A31995L0046>) (Erişim Tarihi: 09/10/2024)

108 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne üye devletlerinin büyük çoğunluğu kısa sürede taraf olmasına rağmen bu metin, ulusal hukuk sistemleri arasındaki uyumluluğu sağlayamamıştır. Avrupa Birliği içinde kişisel verilerin işlenmesini ve bu verilerin serbest dolaşımını kapsayan bir düzenlemeye ihtiyaç duyulması sebebiyle hazırlanan 95/46/AT sayılı Yönerge yürürlüğe girmiştir. Söz konusu düzenleme kişisel verilerin etkin korunmasını ve verilerin AB içinde serbest dolaşımını sağlayabilmeyi amaçlamaktadır. 95/46/AT sayılı Yönerge, üye devletlerin veri koruma sistemlerini güçlendirmiştir. Yönergenin genel yapısı incelendiğinde, özellikle koruyucu önlemlerin ön planda olduğu dikkat çekmektedir. Yönerge kapsamında, veri sahibinin verinin kaynağını öğrenme, hatalı verileri düzeltme ve hukuka aykırı işlemlere karşı itiraz etme gibi hakları güvence altına alınmıştır²¹. Yönergenin uygulama alanı sınırlı kalınca, üye devletlerin hukuk sistemlerinde doğrudan uygulama gücüne sahip olan bir Tüzük çıkarma yolu izlenmiş ve GPDR 2016 yılında yürürlüğe girmiştir. GPDR, kişisel verisi işlenen bireylerin haklarını, veri işleme faaliyetini yürütenlerin sorumluluklarını, uyum sağlama yöntemlerini ve kurallara uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırımları belirlemektedir. Günümüzde giderek artan kişisel veri işleme faaliyetleri karşısında GPDR, veri gizliliği ve güvenliği alanında uluslararası aktörler ve üçüncü ülkeler üzerinde de etkili bir nitelik taşımaktadır.

Ülkemizde kişisel verilerin korunması kavramı, 2010 yılında 5982 sayılı Kanun ile Anayasa m. 20'ye eklenen fıkra ile anayasal bir hak olarak teminat altına alınmıştır. Bu çerçevede, bireylerin kendilerine ait kişisel veriler üzerinde sahip oldukları hak ve yetkiler ile kişisel verilerin hangi durumlarda işlenebileceği belirlenmiş; kişisel verilerin korunmasına yönelik usul ve esasların kanunla düzenleneceği kabul edilmiştir²². Anayasal bu düzenlemeyi, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun yürürlüğe girmesi izlemiştir. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına yönelik temel çerçeveyi oluşturmak için 24 Mart 2016'da Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiş ve 7 Nisan 2016 tarihinde Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 95/46/EC sayılı Yönerge'den esinlenen KVKK, kişisel verilerin korunmasına dair AB standartlarına uyum sağlamayı amaçlamaktadır. KVKK'nın kabul edilmesindeki temel amaçlar; kişisel verilerin korunması, veri işleme standartlarının belirlenmesi, bireylerin haklarının güvence altına alınması ve veri koruma kurulunun kurulmasıdır. KVKK, özel sektör ve kamu sektöründeki veri işleme faaliyetlerine standartlar getirerek kişisel veri işleyen gerçek ve tüzel kişilere yükümlülükler getirmiştir. Ayrıca veri sahibine aydınlatılma hakkı, verilerinin silinmesi veya yok edilmesi gibi haklar tanımıştır.

²¹ Küzeci, (n6) 46.

²² 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Kapsamı, <<https://www.kvkk.gov.tr/Ice-rik/4185/6698-Sayili-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanununun-Amaci-ve-Kapsami>> (Erişim Tarihi: 28/10/2024).

D. Noter Kavramı ve Noterin Hukuki Statüsü

Noterlik kurumu, 1512 sayılı Noterlik Kanunu²³(NK) ile düzenlenmektedir. Noterlik Kanunu m.1’de çizilen çerçeveye göre noter, “*hukuki güvenliği sağlamak, anlaşmazlıkları önlemek ve çeşitli belge ve işlemleri resmileştirmekle görevli; kanunların belirlediği diğer yetkileri bulunan, özel niteliklere sahip ve kendine özgü hukuki bir statüsü olan kamu görevlisidir*”²⁴. Bu hususta tartışma konusu olan mesele bir kamu görevlisi olan noterin memur statüsünde olup olmadığıdır. Kanunun ifadesinden noterin memur olup olmadığını anlamak mümkün değildir. Noterlik Kanunu’nun bazı hükümleri, noterlik mesleğini memurluğa yakın gibi düzenlese²⁵ de net bir şekilde memur kavramına dahil etmediği görülmektedir²⁶. Noterliği memurluğa yakın olarak düzenleyen maddelere örnek olarak NK m.50 ve m. 51’de zikredilen noterliğin hiçbir başka bir görev ile birleşmemesi ve çalışma saatlerinde mesai saatlerine uyma zorunluluklarının bulunması gösterilebilir. Buna karşılık, memurluktan uzaklaştıran hükümlere ise m. 40/2’de yer alan dairenin giderlerinin notere ait olması veya noterlere karşı işlenen suçları düzenleyen m.152’de noterlerin memur olarak kabul edilmemesi; ancak noterlere, memurlara ilişkin hükümlerin uygulanacağı örnek olarak verilebilir.

Noterliğin serbest meslek olarak zikredildiği bir diğer düzenleme, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu²⁷ (GVK)’da yer almaktadır. Ancak bu düzenleme, noterler yönünden yalnızca gelir vergisinin tahsili ile sınırlı bir geçerliliğe sahiptir²⁸. Şöyle ki GVK m. 65/2 de var olan serbest meslek tanımı noterlerin statüsü ile tam olarak bağdaşmamaktadır. Maddede ki tanıma göre serbest meslek mensubu; “*bir kimşenin, bir faaliyeti, bağımsız olarak bir işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapan*” kişidir. Halbuki noterler Noterlik Kanunu

²³ Noterlik Kanunu, Kanun Numarası: 1512, Kabul Tarihi: 18.01.1972, RG Sayısı: 05/02/1972/14090.

²⁴ Ömer Ulukapı, “Yargıtay Kararları Işığında Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, (2013) 21 (1), *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 211; Şebnem Akipek Öcal ve Hayriye Şen Doğramacı ve Gözde Çağlayan Aygün, “Noterlere Taşınmaz Satış Sözleşmesi Yapma Yetkisi Verilmesi Üzerine Bir Değerlendirme”, (2023) 9 (2), *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 235.

²⁵ Kemal Toygar, ‘Serbest Meslek mi, Kamu Hizmeti mi?’, (1974) 3, *TNBHD*, 10; Leyla Müjde Kurt, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, (2019) 18 (2), *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 86; Reşat Atabek, “Noter; Mali Sorumluluk Sigortası”, 1974, 4, *TNBHD*, 16; Metin Topçuoğlu, “Noter ile İş Sahibi (İlgili) Arasındaki İlişkinin Niteliği”, (2000) 20 (4), *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 194; Mustafa Kıcalıoğlu, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, (2007) 2(11), *Terazi Hukuk Dergisi*, 131.

²⁶ Topçuoğlu (n26), 194; Ömer Ulukapı, *Noterlik Mesleği ve Noterin Hak ve Yükümlülükleri*, (1.Baskı, Mimoza Yayınevi, Konya 2003),48.

²⁷ Gelir Vergisi Kanunu, Kanun Numarası: 193, Kabul Tarihi: 31.12.1960, RG Sayısı: 06/01/1961/10700.

²⁸ Tuğçe Tekben, “Noterin Hukuki Statüsü ve Noterlik Kanunu’nun 162. Maddesi Uyarınca Sorumluluğu Üzerine Bir İnceleme”, (2021) 86(3), 75; Ulukapı, (n27) 49, 50; Ömer Ulukapı ve Murat Atalı, *Noterlik Hukuku*, (3.Baskı, Mimoza Yayınevi, Konya 2013) 9-10.

m.121'e göre; "Adalet Bakanlığının ve Türkiye Noterler Birliğinin gözetim ve denetimi altındadır." Noterlik mesleğine dair noterlik açılması, sınıflandırılması, noterlerin atanması ve izin işlemleri, çalışma süreleri, ücret ve diğer haklar, denetimler, görevlerin sona ermesi, hak ve yetkiler gibi hususlar Adalet Bakanlığı'nın bilgisi ve gözetiminde yürütülür. Ayrıca noterlerin, istedikleri yerde çalışma veya kendi ücretlerini belirleme gibi bir serbestlikleri yoktur. Bu nedenle noterler, kamu hizmeti yürütmelerine ve bazı yönleriyle memurlara benzemelerine rağmen, memur olarak kabul edilmez. Doktrinde bu gerekçelerle noterlik mesleği, kendine özgü (sui generis) bir statüye sahip bir kurum olarak değerlendirilir²⁹.

II. NOTERLERİN HUKUKİ SORUMLULUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SORUMLULUĞUN NİTELİĞİNİN TESPİTİ

Noterlerin hukuki sorumluluğunu tespit edebilmek için öncelikle Noterlik Kanunu'nda mevcut olan düzenlemeler incelenmeli ve mesleki sorumluluğun sınırları belirlenmelidir. Ardından, noter ile hizmet alan kişi arasındaki hukuki ilişkinin niteliği değerlendirilerek bu ilişkinin ortaya çıkardığı sorumluluğun sonuçları ele alınmalıdır. Bir diğer önemli konu, noterliklerde çalışan kişilerin yapılan hukuki işlemler nedeniyle zarara neden olma ihtimalleridir. Bu bağlamda, noterlerin bu zararlardan sorumlu olup olmayacağının belirlenmesinin gereklidir.

Noterlerin hukuki sorumluluğu, Türk Borçlar Kanunu'nda³⁰ mevcut olan sorumluluğu düzenleyen genel hükümler dışında 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nda özel olarak düzenlemiştir.

Noterlik Kanunu m.162/1 hükmünde iki tür sorumluluktan bahsedilmektedir. Söz konusu sorumluluklardan ilki, noterin kendi gerçekleştirdiği işlemlerden doğan zararlardan sorumluluğunu düzenlemektedir. İkincisi ise stajyer, kâtip veya kâtip adaylarının gerçekleştirdiği işlemlerden kaynaklanan zararlardan noterin de sorumlu tutulmasını hüküm altına almaktadır. Sorumluluğun kime ait olduğunun ve hukuki niteliğinin tespiti; zamanaşımı süreleri, yetkili mahkeme, zarar miktarının belirlenmesi ve tazminat hesaplamaları gibi konular açısından büyük önem taşımaktadır.

Doktrinde ise bu ayırımın teorik olduğu ileri sürülmektedir³¹. Şöyle ki, uygulamada hemen hemen tüm işlemler katipler tarafından hazırlanmakta, noterlerin imza ve mührü ile işlemin tamamlandığı bilinmektedir. Dolayısıyla, yapılan işlemin sadece notere mi yoksa kâtime mi ait olduğunun tespiti zorlaşmaktadır. Söz konusu sorunun

²⁹ Topçuoğlu, (n26) 196; Ulukapı (n25) 9- 13 ve 50; Ulukapı ve Atalı, (n29)10; Mehmet Orhan Batmaz, *Noterlerin Hukuki Sorumluluğu* (1.Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015) 11,29,34; Atabek, (n26) 18; Kurt, (n26) 86; Ülgen Aslan Düzgün, "Noterlerin Mesleki Sorumluluk Sigortası", (2013) 17 (1-2), *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 492; Tekben, (n29) 76.

³⁰ Türk Borçlar Kanunu, Kanun Numarası: 6098, Kabul Tarihi: 11.01.2011, RG Sayısı: 04/02/2011/27836.

³¹ Ulukapı, (n25) 214; Ahmet Cemil Ünal, "Noterlerin Hukuki Sorumluluğu ve Hukuki Sorumluluğuna Karşı Güvence", (2023) 9(2), *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 236.

çözümü için noterin imza ve mührü ile tamamlanan bir işlemin, doğrudan noterin işlemi olarak değerlendirilmesi de önerilmektedir. Bu durumda, noterin çalışanlarına—katiplere veya stajyerlere—rücu etme hakkı çerçevesinde çözüm sağlanması makul bir yaklaşım olacaktır. Nitekim noterler, belirli yetkileri verdikleri kâtip veya stajyerlere, işlemleri kendi imzalarıyla sonuçlandırma olanağı tanıyabilir. Bu durumda, kâtip veya stajyerin gerçekleştirdiği işlemde kaynaklanan sorumluluk doğrudan notere aittir. Ayrıca, imza yetkisi bulunmayan kâtip, kâtip adayı ve stajyerlerin noterin imza ve mührüyle gerçekleştirdiği işlemler, sorumluluk açısından noterin kendisi tarafından yapılmış sayılmalıdır.

A. Noter ile Noterlik İşleminde Zarar Gören Kişiler Arasındaki İlişki Bakımından Sorumluluğun Niteliği

Noterin sorumluluğunun belirlenmesi gereken ilk husus, noter ve hizmet alan arasındaki ilişkiden kaynaklanmaktadır. Noter ile hizmet alan kişi arasındaki ilişkinin türünü netleştirmek için, bu sorumluluğun bir haksız fiile mi yoksa sözleşmesel bir ilişkiye mi dayandığının incelenmesi gerekir. Eğer bu ilişki sözleşmesel bir temele dayanıyorsa, sözleşmenin niteliğinin de ayrıca tespit edilmesi önem taşır.

Doktrinde, noter ile notere iş yaptırmaya gelen üçüncü kişi arasında bir sözleşme bulunduğunu savunanlara göre³², noterin sorumluluğu sözleşmeye dayanmaktadır. Bu görüşe göre, noter, ücret karşılığında iş sahibine belirli bir hizmet sunmakta ve bu süreçte taraflar arasında bir özel hukuk sözleşmesi oluşmaktadır. O halde noter ile iş sahibi arasındaki ilişkinin sözleşmesel bir zemine oturtulması ve bu sözleşmenin türünün tanımlanmasını gerekecektir. Bir görüşe göre³³, sözleşmenin türü belirlenirken noterlerin gerçekleştirdiği işlerin zorunlu ve isteğe bağlı işlemler olarak ayrılması gerekmektedir. Zorunlu işlemlerin noterlerin yükümlülükleri olarak değerlendirilmelidir. Diğer işler ise vekalet ilişkisi veya emanet (vedia) sözleşmesi olarak nitelenmelidir.

Noterle iş sahibi arasındaki ilişkinin, bir ayırım yapılmaksızın TBK m.502'ye dayanan bir vekalet sözleşmesi olarak görülmesini ileri sürenler³⁴ olduğu gibi, söz konusu ilişkinin mevcut sözleşme türlerinden farklı olduğu dolayısıyla kendine özgü (sui generis) bir niteliği bulunduğu ve bu nedenle Türk Borçlar Kanunu'nun genel hükümlerinin uygulanmasının uygun olacağı görüşü de mevcuttur³⁵.

Doktrinde hâkim olan görüşe göre noter ile iş yaptırmaya gelen üçüncü kişi arasında sözleşme bulunmamaktadır bu nedenle noterin hukuki sorumluluğu haksız

³² Atabek (n26); 17; Bilâl Kartal, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu ve Kusursuz Sorumluluk”, (1998) 24(3), *Yargıtay Dergisi*, 349; Mustafa Serdar Özbek, *Noter Senetlerinde Sahtelik*, (5. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2022), 75.

³³ Topçuoğlu, (n26) 199-200; Ünal, (n32) 237.

³⁴ Kartal, (n33) 349.

³⁵ Atabek, (n26)18.

fiil sorumluluğudur³⁶. Bu görüşü benimseyenlere göre, noterlik görevleri kamu hizmeti niteliği taşımaktadır. Özellikle, noter işlemlerinin resmi bir belgeye dayandığı durumlarda ilişkiler sözleşmesel bir temele dayanmamaktadır. Ayrıca, bu görüşe göre, noterin sorumluluğunun niteliğinin, noterin yaptığı her bir işleme göre ayrı ayrı değerlendirme yapılarak tespit edilmesi isabetli bir yöntem değildir. Böyle bir yöntemin benimsenmesi, pratikte uygulanabilirlikten uzaktır.

B. Noterin Kendi Başına Yaptığı İşlemler ve Yanında Çalışanların Yaptığı İşlemler Bakımından Sorumluluğunun Niteliği

Noterin sorumluluğun kusura dayanıp dayanmadığı konusu doktrinde³⁷ tartışmalıdır. Bunun nedeni, Noterlik Kanunu m.162'nin metninden kusur sorumluluğu olup olmadığının anlaşılmasının mümkün olmamasıdır. Aslında bu hususta ikili bir ayırım yapmak daha yararlı olacaktır. Noterin kendi fiilinden sorumluluğu ve noterin yanında çalışanların fiillerinden sorumluluğunda kusurun saptanması ayrı ayrı yapılmalıdır.

Noterin kendi fiilinden ötürü sorumluluğunun kusur sorumluluğu, çalışanlarının fiillerinden kaynaklanan sorumluluğun ise kusursuz sorumluluk olduğunu savunan bir görüş bulunmaktadır³⁸. Söz konusu görüşe göre, Noterlik Kanunu m.162/1; “*Stajyer, kâtip ve kâtip adayları tarafından yapılmış olsa bile noterler, bir işin yapılmasından veya hatalı yahut eksik yapılmasından dolayı zarar görmüş olanlara karşı sorumludurlar.*” şeklinde düzenlenmiş olup burada zikredilen “bile” ifadesi noterlerin doğrudan kendi işlemleri dışında gerçekleşen durumlarda dahi çalışanlarının eylemlerinden sorumlu olmalarını sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Bu sebeple, bu hükmün noterin kendi gerçekleştirdiği eylemler için uygulanamayacağı belirtilir. Dolayısıyla, noterin kendi fiilleri nedeniyle sorumluluğu açısından Türk Borçlar Kanunu’nun haksız fiilleri düzenleyen m. 49. hükmü dikkate alınmalıdır. Noterin, çalışanının gerçekleştirdiği bir fiil nedeniyle sorumlu tutulabilmesi için kendi kusuruna gerek yoktur; ancak çalışanın zarara yol açan eyleminde kusurlu olması gereklidir.

³⁶ Ulukapı, (n25) 216; Kurt, (n26) 90; Hasan Pulaşlı, “Türk ve Alman Hukuklarında Noterin Hukuki Sorumluluğu”, (1983) 39, *TNBHD*, 12; Nihat Meriç, “1512 Sayılı Noterlik Yasasının 162. Maddesi ile İlgili Düşünceler”, 1994 (83) *TNBHD*, 40; Osman Gökhan Antalya, *Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.V/1, 2, (2. Baskı 2019), 442; Aslan Düzgün, (n30) 494.

³⁷ Noterin sorumluluğu konusundaki doktrindeki tartışmalar için bkz., Batmaz, (n30) 104; Tekben (n29),134 dp. Kartal, (n33) 349; Kıcıoğlu, (n26) 137; Ulukapı, (n22) 69; Özbek, (n27) 76; Saibe Oktay-Özdemir, “Yargıtay Uygulaması Işığında Noterlerin Hukuki Sorumluluklarının Dayandığı Esas ve Sorumluluğun Koşulları”, *Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan*, 2007, 699; Hâluk Tandoğan, *Türk Mes’uliyet Hukuku*, (Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010), 132; Engin Doğu, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu ve Güvence”, (1979) 5 (3), *Yargıtay Dergisi*, 586.

³⁸ Batmaz, (n30) 104; Tekben (n29),134 dp.; Serdar Nart, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, (2010) 11, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Bilge Umar’a Armağan Özel Sayısı*, 430.

Hâkim olan bir diğer görüşe göre³⁹, NK m. 162’de “kusur” kavramına değinilmediği için noterlerin hem kendi eylemleri hem de çalışanlarının eylemleri nedeniyle kusursuz sorumluluk taşıdığı kabul edilmektedir. Kusursuz sorumluluğu benimseyen yazarlardan bazıları, bu yaklaşımı isabetli bulurken, bazıları eleştirmektedir. Bu sorumluluğun yerinde olduğunu savunanlara göre⁴⁰, noterlerin işlemlerinin doğruluğu hususunda işlem sahiplerine güvence sağlama yükümlülüğü ve noterlik işlemlerindeki hataların ciddi zararlara yol açma riski, bu ağır sorumluluğu haklı kılmaktadır. Öte yandan, bu görüşü eleştiren yazarlar ise sorumluluğun kusura dayalı bir sisteme geçmesi veya en azından noterin çalışanlarının eylemleri açısından kurtuluş kanıtı sunabilmesine olanak tanınması gerektiğini savunmaktadır⁴¹.

Bazı yazarlar, noterin bu sorumluluğunu, Medeni Kanun’un m. 1007’de düzenlenen ve Devletin tapu sicilini tutmasından kaynaklanan sorumluluğuna benzetmektedir⁴². Her ne kadar noterlerin sorumluluğu, Türk Medeni Kanunu⁴³ m. 1007 uyarınca devletin tapu sicilini tutma sorumluluğuna benzetilse de bu görüşe katılmak doğru bir yaklaşım değildir. Her iki düzenlemenin toplumsal güvenliği sağlama amacı ortak bir nokta taşısa da devletin sorumluluğunda işlem nedeniyle zarara uğrayan kişiler, doğrudan tapu memuruna değil devlete başvurarak zararlarının giderilmesini talep etme hakkına sahiptir. Buna karşılık noter işlemlerinde, işlemde zarar gören kişi veya üçüncü şahıs devlete başvuruda bulunamaz; zararın tazmini için doğrudan notere dava açması gerekir. Ayrıca, devletin sorumluluğundan farklı olarak, noter işlemi sonucunda doğrudan işlemi yapan kişiye de haksız fiil hükümleri çerçevesinde talepte bulunmak mümkündür⁴⁴.

Söz konusu duruma ilişkin Yargıtay’ın görüşü, noterlerin gerek kendi fiillerinden gerek çalışanlarının fiillerinden ötürü, NK. m. 162’de düzenlenen sorumluluğunun bir kusursuz sorumluluk olduğu yönündedir⁴⁵. Yargıtay’a göre haksız fiil sorumluluğunun kusur dışındaki unsurları burada da aranacaktır.

³⁹ Kartal, (n33) 349; Kıcıoğlu, (n26) 137; Ulukapı, (n22) 69; Özbek, (n27) 76; Oktay Özdemir, (n38) 699; Tandoğan, (n38)132; Doğu, (n38)586.

⁴⁰ Tandoğan, (n32) 132; Kıcıoğlu, (n26) 137.

⁴¹ Ulukapı, (n27) 69; Süha Tanrıver, ‘Avrupa Birliği Ülkelerinde Noterlik ve Noterlik Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağının Getirdikleri’, 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, 2004, 596.

⁴² Ulukapı, (n27) 69; Atilla İnan, “Kusursuz Sorumluluk Örneği Olarak Noterlerin Hukuki Sorumluluğu,” (2000) 36, *Sayıştay Dergisi*, 31.

⁴³ Türk Medeni Kanunu, Kanun Numarası: 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2001, RG Sayısı: 08/12/2001/ 24607.

⁴⁴ Aynı görüşte bkz. Akipek Öcal ve Şen Doğramacı ve Çağlayan Ergün (n25) 222.

⁴⁵ Yargıtay, 4. HD, T. 09.7.1998, E.1998/316, 1998/6105 K., (Legal Bank Elektronik Hukuk Bankası, Erişim Tarihi: 03/10/ 2024) Yargıtay, 11. HD, T. 21.5.2012, E.2012/4425, K.2012/8488 (Legal Bank Elektronik Hukuk Bankası, Erişim Tarihi: 03/10/ 2024); Yargıtay, 3. HD, T. 02.05.2023, E.2023/1905, K.2023/1214, (Lexpera İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 03/10/2024); Yargıtay, HGK, T. 09.05.2018, E.2017/3-994, K.2018/1048, 2015 (Lexpera İçtihat Bankası, Erişim Tarihi: 04/10/ 2024).

Bir görüşe göre⁴⁶, NK. m. 162 uyarınca noterin gerek kendi fiilinden gerek çalışanının fiilinden ötürü sorumluluğu, kusursuz sorumluluk esasına göre düzenlenmiştir. Bu hükümde, kusur şartına yer verilmeksizin noterin hukuka aykırı noterlik faaliyetinden sorumlu olacağı belirtilmiştir. Burada üzerinde durulması gereken bir diğer mesele, noterin sorumluluğunun kusursuz sorumluluk hallerinden hangi türe dahil edileceğidir. Bu nedenle, öncelikle kusursuz sorumluluk hallerine teker teker değinmek ve noterin sorumluluğunu hangi türe dahil etmek gerektiğini belirlemek gerekmektedir.

Kusursuz sorumluluk hakkaniyet sorumluluğu, olağan sebep sorumluluğu (nezaret ve özen gösterme yükümünden doğan sorumluluk) ve tehlike sorumluluğu olarak üçe ayrılmaktadır. Noterin sorumluluğunun hakkaniyet sorumluluğu olduğunu ifade etmek çok mümkün olmayacaktır. Şöyle ki, hakkaniyet düşüncesinde özellikle zarar veren ile zarar görenin karşılıklı ekonomik durumları göz önünde bulundurulmaktadır⁴⁷. Örneğin, TBK m. 65 ile düzenlenen kusursuz sorumluluk hali, dayanağını hakkaniyet düşüncesinden almaktadır⁴⁸. Bu hükümde, ayırt etme gücünden yoksun kişilerin verdikleri zararlardan, hakkaniyet gerektiriyorsa sorumlu tutulacakları belirtilmektedir. Hakkaniyet düşüncesine göre, zarar verenin zengin, zarar görenin fakir olması durumunda zarar görenin zarara katlanmak zorunda kalmasının adalet duygusunu zedeleyeceği kabul edilmektedir⁴⁹. Ancak, noterin sorumluluğunun hakkaniyet sorumluluğu olduğu kabul edilirse, noterlerin noterlik faaliyetinden zarar görenden daha zengin oldukları varsayılmalıdır ki, bu pek geçerli bir iddia olmayacaktır. Zararın meydana gelmesinde kusuru olmayan bir noterin,

⁴⁶ Kurt'a göre; "Kusursuz bir sorumluluk hükmünde "kusur" ifadesine yer verilmemiş olması, o hükmün mutlaka kusursuz sorumluluk öngördüğü anlamına gelmez. Örneğin, manevi tazminata ilişkin BK. m. 56 ve BK. m. 58 hükümlerinde kusur ifadesi geçmediği halde tazminat sorumluluğunun doğması için kusur şartı aranmaktadır. Ancak bu hükümler kusur sorumluluğunu düzenleyen BK. m. 49 hükmünün devamı niteliğinde olduğu ve kusur şartı BK. m. 49'da sorumluluğun şartı olarak açıkça düzenlendiği için bu sonuca ulaşılmaktadır. Oysa NK. m. 162 f. 1 hükmü bakımından NK'nun sistematikliğinden böyle bir sonuç çıkmamaktadır. Öte yandan, NK. m. 162 f. 1 hükmü olmasaydı, noterlik faaliyetinden doğan zararlar kapsamında noter, kendi fiili bakımından BK. m. 49, noterlik çalışanının fiili bakımından ise BK. m. 66 hükmü çerçevesinde sorumlu tutulabilecekti. Kanun koyucu bu hükümlerdeki düzenlemeleri yeterli görseydi, onun NK. m. 162 f. 1 hükmüyle ayrı bir düzenleme yapması gerekmezdi. NK. m. 162 f. 1 hükmünde "kusur" veya "kurtuluş kanıtı" ifadeleri kullanılmadığına göre, kanun koyucunun BK. m. 49 ve m. 66 hükümlerindeki sorumluluk esaslarını NK'nda da aynen tekrarladığına ilişkin bir işaret de bulunmamaktadır. Aksine bu durum kanun koyucunun NK. m. 162 f. 1 hükmündeki düzenlemeyle BK. m. 49 ve BK. m. 66 hükümlerinde öngörülenden farklı bir sorumluluk esasını benimsediğine işaret etmektedir. Belirtmek gerekir ki, NK. m. 162 f. 1'de kullanılan "bile" sözcüğünden de noterin kendi fiilinden sorumluluğunun bu hükmün kapsamı dışında olduğu sonucu çıkarılamaz. Aksine, evleviyetle kendi fiilinden ötürü kusur şartı aranmaksızın sorumlu tutulmuş olan noterin, çalışanlarının fiillerinden "bile" kusur şartı aranmaksızın sorumlu olacağı sonucu çıkar." bkz. Kurt, (n26) 91-92.

⁴⁷ Hâluk Tandoğan, *Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk*, (Turhan Kitabevi, Ankara 1981), 5.

⁴⁸ S. Sulhi Tekinay, ve Sermet Akman ve Halûk Burcuoğlu, ve Atilla Altıp, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, (7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993), 498.

⁴⁹ Fikret, Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, (29.baskı, Yetkin Kitabevi Ankara 2024), 615.

zarar görenin zararını tazminle yükümlü tutulmaması, adalet duygusunu zedeleyici bir durum oluşturmaz⁵⁰. Bu bakımdan, noterin sorumluluğunun hakkaniyet esasına dayalı bir sorumluluk olduğunu söylemek doğru değildir.

Öte yandan belirtmek gerekir ki, noter, yaptığı işlemlerde gerek kendi fille-ri bakımından gerek noterlik çalışanlarının bu faaliyet kapsamında denetlenmesi bakımından dikkat ve özen göstermelidir. Noter, noterlik faaliyetini özenle yerine getirmekle yükümlüdür ve bu özen yükümlülüğünün kaynağı kanundur. Noterlik Kanunu'nun çeşitli hükümleri, notere görevini özenle yapma yükümlülüğü getirmektedir. Örneğin NK. m. 72/3'e göre "*Noter, iş yaptıracak kimselerin kimlik, adres ve yeteneğini ve gerçek isteklerini tamamen öğrenmekle yükümlüdür.*" Ayrıca bu düzenlemeye dayanılarak çıkarılan Noterlik Kanunu Yönetmeliği⁵¹ m. 77/1'e göre "*Noter, noterlik dairesi servislerinde çalışan personel arasında, iş durumuna göre gerekli görev bölümünü yaparak dairenin düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamakla yükümlüdür.*" Yine Yönetmelik m.133'e göre, "*Noterin izin ve hastalık hallerinde bu noterliğe vekâlet edecek kimse, esas noterin denetim ve gözetimine tabidir.*" Bir görüşe göre noterin sorumluluğunun ağırlaştırılmış özen sorumluluğu olarak kabulü yerindedir⁵².

Öte yandan, noterin sorumluluğunun özel bir tür tehlike sorumluluğu olarak değerlendirilebileceğini ileri süren bir görüş de bulunmaktadır⁵³. Söz konusu görüş TBK m. 71'de düzenlenen tehlike sorumluluğunun önemli ölçüde tehlike arz eden işletmeler için söz konusu olduğunu kabul etmekle beraber "*tehlike sorumluluğunda bir faaliyete büyük menfaatler bağlanması, bu faaliyetin kamu güvenine mazhar olması, faaliyetteki aksaklıktan büyük zararlar doğma tehlikesinin bulunması ve bu nedenle faaliyet sahibinin doğan zarardan sorumlu tutulması biçiminde geniş bir anlam yüklenirse, olan hukuk (de lege lata) bakımından, NK. m. 162 f. 1 hükmünün özel bir tehlike sorumluluğu hükmü olduğu sonucuna varılabileceğini*" ileri sürmektedir⁵⁴. Bu görüşe katılmak şu yönden mümkün değildir; Türk Borçlar Kanunu m. 71'e göre tehlike sorumluluğunda işletmenin faaliyetinin kendisi veya bu faaliyette kullanılan araç ve gereçlerin zarara neden olması söz konusudur. Ancak noterlik işlemlerinde toplum için başlı başına tehlike içeren bir faaliyet yürütülmemektedir⁵⁵.

Yargıtay HGK, noterlerin sorumluluğunun 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m. 66' da düzenlenen sorumluluğun ağırlaştırılmış bir şekli olduğunu kararlarında ifade

⁵⁰ Aynı yönde bkz Kurt, (n26) 93.

⁵¹ Ender Dedeoğlu, Noterlerin Tazminat Hukuku Açısından Sorumluluğu, (2006), 130, *TNBHD*, 93.

⁵² Aynı görüşte bkz; Süha Tanrıver, Mehmet Serkan Ergüne, "Noterlerin Taşınmaz Sözleşmesine İlişkin Hukuki Esaslar", (2023) 72(1), *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 164.

⁵³ Kıcıoğlu, (n26) 137; Nart, (n38) 431.

⁵⁴ Aynı yönde bkz Kurt, (n26) 93.

⁵⁵ Aynı görüşte bkz. Akipek Öcal ve Şen Doğramacı ve Çağlayan Ergün (n25)221, Kurt, (n26) 106; Tekben (n29),123.

etmektedir⁵⁶. Doktrinde de bu yönde bir görüş mevcuttur. Görüşün taraftarlarına⁵⁷ göre noterler için öngörülen bu sorumluluk halinin adam çalıştırmanın sorumluluğunun özel bir türü olduğunu kabul edilse bile noterin sorumluluğunu düzenleyen hükmün, adam çalıştırmanın sorumluluğundan farklı olarak, kurtuluş kanıtı sunarak sorumluluktan kurtulma imkânı tanımamaktadır. Ancak noter, genel hükümlere göre nedensellik bağının kesildiğini öne sürerek sorumluluktan kurtulabilir.

C. Noterin Hukuki Sorumluluğunun Niteliği Hakkındaki Değerlendirme

Değinilen görüşlerin farklılığı ve sayısının çokluğu göz önüne alındığında, makale konusu açısından noterin sorumluluğunu bazı başlıklar altında toplayarak bir saptama yapmanın gerekli olduğu düşünülmektedir. Doktrinde⁵⁸, noter ile noterlik işleminden zarar gören kişiler arasındaki ilişkide sorumluluğun niteliğinin saptanması konusunda tartışmaların ilişkinin sözleşme sorumluluğu mu haksız fiil sorumluluğu mu olduğunun tespiti konusunda olduğu görülmektedir. Doktrindeki⁵⁹ bir diğer tartışma ise noterin sorumluluğun kusura dayanıp dayanmadığını noktasında yoğunlaşmaktadır.

Noterlik kurumu, Türk hukukunda 1512 sayılı Noterlik Kanunu ile düzenlenmiş olup m. 1’de noterliğin kamu hizmeti niteliğinde olduğunu vurgulamaktadır. Buna göre noterlerin, hukuki güvenliği sağlama ve anlaşmazlıkları önleme görevleri kapsamında, işlemleri belgelemekle yükümlü olduğu belirtilmektedir. Noterlerin görevleri sırasında düzenledikleri belgeler ve yürüttükleri işlemler, hukuki güvenliği sağlamayı amaçlamaktadır. Bu sürecin sonunda çeşitli belgelere resmi nitelik kazandırılarak güvenli bir işlem tesis edilmektedir. Ancak, noterlerin yaptığı işlemler nedeniyle yalnızca işlemin tarafları değil, işlemde doğrudan yer almayan üçüncü kişiler de zarar görebilir. Bu nedenle, noterlerin sorumluluğunun belirli esaslara bağlanması gerekliliği doğmuş ve Noterlik Kanunu, bu sorumluluğu özel bir

⁵⁶ Yargıtay HGK, T. 27.05.2015, E. 2013/2329 K. 2015/1444 (Legal Bank Elektronik Hukuk Bankası, Erişim Tarihi: 05/10/2024). “(.....)Noterlik Kanunu’nun 162. maddesinde noterin kendi yaptığı işten ve çalışanının yaptığı işten dolayı sorumluluğu düzenlenmiş ve aynı hukuki rejime tabi kılınmıştır. Bu sorumluluk adam çalıştırmanın sorumluluğuna benzemez. Zira adam çalıştırmanın sorumluluğunda kurtuluş kanıtı getirme imkânı sağlanmış iken, bu sorumlulukta kurtuluş kanıtı getirme imkânı tanınmamıştır. Bu yönü itibarıyla ağırlaştırılmış özen yükümlülüğünün ihlâlinden kaynaklanan sorumluluk olduğu sonucuna varılmaktadır. Noter özene ilişkin genel kurtuluş kanıtı getirebilir. Noterlik Kanunu’nun 162. maddesinde kurtuluş kanıtı getirme imkânı tanınmamıştır. Noter gerekli özeni gösterdiğini iddia ederek sorumluluktan kurtulamayacaktır. Ancak gerekli özeni göstermiş olsa bile, zararın doğmasına engel olamayacağını ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir.” Aynı yönde bkz. Yargıtay HGK, T. 06.12.2013, E. 2013/4-335, K. 2013/1654, (Legal Bank Elektronik Hukuk Bankası, Erişim Tarihi: 05/10/2024).

⁵⁷ Akipek Öcal ve Şen Doğramacı ve Çağlayan Ergün (n25), 222.

⁵⁸ Söz konusu tartışmalar için bkz. çalışmanın “A. Noter ile Noterlik İşleminde Zarar Gören Kişiler Arasındaki İlişki Bakımından Sorumluluğun Niteliği” başlığı.

⁵⁹ Bahsi geçen görüşler için bkz. çalışmanın “B. Noterin Kendi Başına Yaptığı İşlemler ve Yanında Çalışanların Yaptığı İşlemler Bakımından Sorumluluğunun Niteliği” başlığı.

hükümle düzenleyerek genel kuralların ötesine geçmiştir. Noterlik Kanunu m.162 noterlerin hukuki sorumluluğunu detaylandırmakta ve noterlerin gerek kendileri gerekse çalışanları tarafından yapılmayan veya yanlış ya da eksik yapılan işlemler nedeniyle zarar görenlere karşı sorumlu olduklarını belirtmektedir. İlgili hükümde kusurdan bahsedilmemiş olması, noterlerin sorumluluğunun kusursuz sorumluluk ilkesine dayandığını göstermektedir. Yargıtay'ın görüşüne göre de bu sorumluluk kapsamında, haksız fiil sorumluluğunun kusur dışındaki unsurları burada aranacaktır.

Noterler, kamu adına çalışan ve belgelerin resmiyetini sağlamakla görevli bir güven kurumu olma özelliğine sahiptir. Bu yetki ve sorumlulukların önemi nedeniyle noterlerin faaliyetlerinin sıkı şekil kurallarına bağlanması gerekmektedir. Noterlerin resmiyet kazandırdığı belgeler, hukuki sonuçlar doğurduğu gibi aksinin ispatı güç bir güvence sağlamaktadır. Bu nedenle, noterlerin düzenlediği belgeler gerek ispat gerekse icra kabiliyeti açısından özel bir statüye sahiptir. Söz konusu özel statü, noterlerin işlemlerinin eksiksiz ve doğru olmasını bekleyen kişilere güven vermekte ve dolayısıyla bu işlemlerden kaynaklanan bir zarardan noterin sorumlu tutulmasını sağlamaktadır.

Noterlerin sorumluluğunun ağırlaştırılmış bir sorumluluk olarak kabul edilmesi, işin önemi ve noterlik işlemlerinde yapılabilecek hataların büyük zarar riskleri yaratması ile ilgilidir. Doktrinde bu sorumluluk türü, sebebe dayalı ağırlaştırılmış bir sorumluluk olarak tanımlanmakta ve noterlerin hem kendi yaptıkları işlerden hem de çalışanlarının işlemlerinden aynı sorumluluğa tabi oldukları ortaya konulmaktadır. Ancak bu durum, işverenin çalışanı için taşıdığı sorumluluktan farklıdır. Noterler, kurtuluş kanıtı sunarak bu sorumluluktan kurtulamazlar. Noter, gerekli özeni gösterdiğini iddia etse de bu durum sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Ancak, zarar kaçınılmaz olarak meydana gelmesi halinde, noterin sorumluluktan kurtulma ihtimali doğar. Noterlerin göstermekle yükümlü olduğu özen, sıradan bir insanın dikkat ve özen seviyesinden farklıdır; bu özen noterlik mesleğinde aynı görevi üstlenen bir uzmanın göstereceği dikkatle değerlendirilmelidir. Bu anlamda, noterlerin tazmin yükümlülüğü, bireysel davranışlarının ötesinde, noterlik mesleğinin taşıdığı kamusal sorumluluk ve yüksek özen yükümlülüğü çerçevesinde şekillenir.

III. NOTERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Hukuki ilişkilerin giderek karmaşıklaşması, nedeniyle hukuki tecrübeden yoksun olan işlem taraflarının, bilinçli kararlar almasını zorlaştırmakta; bu durum noterin bilgi aktarma ve olası riskleri açıklama sorumluluğunu daha da önemli hale gelmesi söz konusudur⁶⁰. Noter, işlem yapmak isteyen kişilere haklarını ve hukuki riskleri önceden belirterek tarafları doğru şekilde yönlendirmelidir. Bu yönlendirme, yalnızca tarafların karar alma sürecinde bilinçli davranmalarını sağlamakla kalmaz,

⁶⁰ Andreas Bohnenkamp, *Unparteilichkeit des Notars bei Tätigkeiten nach § 24 Abs. 1 BNotO?*, Dissertation, 2005, 27-30; Cenk Akil, "Noterin İlgilileri Aydınlatma Yükümlülüğü", (2013) 3, *Ankara Barosu Dergisi*, 221.

aynı zamanda işlemlerin güvenli ve hukuka uygun şekilde gerçekleşmesine de katkıda bulunur.

Noter, hukuki işlem için gereken belgelerin taslaklarını oluştururken özen ve aydınlatma yükümlülüğünü kapsamında hareket etmek zorundadır. Noter tüm bu işlemleri yaparken KVKK kapsamında mevcut bulunan ve kendisine yüklenen sıfatın getirdiği yükümlülükleri de göz önünde bulundurmalı ve kişisel verinin korunmasını sağlamalıdır. Çalışmanın bu kısmında noterin NK’ dan kaynaklanan aydınlatma yükümlülüğü ile KVKK kapsamında mevcut olan veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerine değinilecektir.

A. Aydınlatma Yükümlülüğü

Aydınlatma, bireylerin hukuki işlem yapma ya da yapmama iradesini etkileyebilecek, bilinmesi faydalı olan bilgilerin, olumlu ve olumsuz yönleriyle anlaşılır bir şekilde sunulmasıdır⁶¹. Bu kapsamda, bireye iradesini açıklayacağı ya da saklayacağı hukuki işlemin detaylarının anlatılması gerekmektedir. Bilgilendirme sürecinde, hukuki işlemin türü, nasıl yapılacağı, beklenen ya da beklenmeyen sonuçları, istenen ve istenmeyen etkileri, alternatif seçenekler, kısa ve uzun vadeli etkileri, zamanlama faktörleri ve içerdigi riskler gibi temel konulara yer verilmelidir⁶².

Aydınlatma yükümlülüğü, dayanağını kanundan, sözleşmeden veya dürüstlük kuralından almaktadır. Noterlerin aydınlatma yükümlülüğüne ilişkin olarak NK’da mevcut olan düzenlemelere değinmek gerekmektedir. 1512 sayılı Noterlik Kanunu, noterin aydınlatma yükümlülüğüne ilişkin özel bir hüküm barındırmasa da bazı maddelerde getirilen yükümlülüklerden aydınlatma yükümlülüğünün bulunduğu anlaşılmaktadır⁶³. Nitekim Noterlik Kanunu m.72/3’e göre, “(...)gerçek isteklerini tamamen öğrenmekle yükümlüdür.” Söz konusu düzenleme, noterde işlem yaptıran kişilerin gerçek isteklerini öğrenmekle yükümlü kılınma ve işlemin içeriğine bu istekleri aktarma aydınlatma yükümlülüğünün bir ayağı olarak düşünülebilir. Bunun yanında, m.1 noteri hukuki uyumsuzlukların doğumunu engellemekle görevli kılarak notere araştırma ve aydınlatma yükümlülüğü yüklemektedir. Noterin aydınlatma yükümlülüğüne ilişkin olarak mevcut olan bir diğer düzenleme ise 1512 sayılı Noterlik Kanunu’na dayanılarak çıkarılan Noterlik Kanunu Yönetmeliği⁶⁴ m.9 ‘da yer almaktadır. Maddeye göre, “(...)Yapılan işlemin niteliğine göre gerekli soruların sorularak işlemin sonucu hakkında ilgiliye açıklama yapılması gereklidir.” Bu madde ile notere açıklama yapma yükümlülüğü yüklenmektedir. Noterin, yapılan işlemin hukuki olarak ortaya çıkaracağı sonuçları işlemin tarafına açıklayarak onu

⁶¹ Emel Badur, “Noterin Taşınmaz Satış Sözleşmesinin Düzenlenmesinde Tarafları Aydınlatma Yükümlülüğü”, (2024) 171, *TBB Dergisi*, 185; Yasin Köse, “Avukatın Aydınlatma Yükümlülüğü”, (2021) 45, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 29-52.

⁶² Köse (n53), 33.

⁶³ Akil (n57), 222.

⁶⁴ Noterlik Kanunu Yönetmeliği, RG Sayısı: 13/07/1976/15645.

aydınlatma yükümlülüğü bulunmaktadır. Ayrıca tarafların noterlikçe yapılan hukuki işlemin sonuçları hakkında bilgi sahibi olmadığını anlayan noterin gerçek iradele-
rin oluşmasını sağlamak için aydınlatma yapması gerektiği ve bu yükümlülüğün
önem taşıdığı anlaşılmaktadır.

Noterin aydınlatma yükümlülüğü, şekli ve maddi olmak üzere iki farklı boyuta
ele alınmaktadır. Şekli boyutta noter, başvuran kişilere talep ettikleri hukuki işle-
min hangi yöntemlerle yapılabileceğini ve varsa diğer belgelendirme alternatiflerini
detaylı şekilde anlatmakla sorumludur⁶⁵.

Maddi aydınlatma yükümlülüğü ise belgelendirilecek işlemin veya konunun
hukuki sonuçları hakkında başvuran kişilerin bilgilendirilmesini kapsar⁶⁶.

Aydınlatma yükümlülüğünün bizzat noter tarafından yapılmasının gerekip ge-
rekmediği konusunda farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre aydınlatma bizzat
noter tarafından yerine getirilmelidir⁶⁷. Çünkü noter, sahip olduğu hukuki bilgi ve
uzmanlık nedeniyle bu sorumluluğu üstlenmelidir. Ancak diğer görüşe göre⁶⁸, noter
bu görevde yardımcı kişiden yararlanabilir. Bu durumda noter, ilgililerin doğru ve
yeterli şekilde aydınlatılmasını sağlamakla yükümlüdür. Ayrıca, hukuki işlemin dü-
zenlenmesi sırasında taraflardan biri bir temsilci tarafından temsil ediliyorsa, noter
temsilciyi de hukuki işlem hakkında bilgilendirmekle sorumludur⁶⁹.

B. Noterin KVKK Kapsamında Yükümlülüğü

Noterin, KVKK kapsamında yükümlüğünün sınırlarını belirleyebilmek için ön-
celikle kanunun saydığı sorumlulardan hangisi olarak nitelendirdiğini belirlemek
gerekmektedir. Kişisel verilerin korunması hususunda sorumlu olarak belirlenen
kişiler veri sorumlusu ve veri işleyendir. Kişisel verinin işlenmesinde sorumluluğu
bulunan taraflara farklı sorumluluklar yüklenmektedir bu nedenle sorumlu kişinin
veri sorumlusu mu veri işleyen mi olduğunun tespiti önemlidir. Başka bir ifadeyle,
veri sorumlusu ve veri işleyen kavramlarının netleştirilmesi; veri koruma mevzu-
atına uyum sağlamakla yükümlü olan tarafın belirlenmesi, kişisel veri hukukuna
uyum açısından organizasyonel sorumlulukların tespiti, ilgili kişilerin haklarını
hangi tarafa karşı ileri sürebileceği ve taleplerinin muhatabını belirlemek gibi se-
beplerle gereklidir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m.3/1 (i) bendine göre veri sorumlusu, “*ki-
şisel verilerin işleme amaçlarını ve yöntemlerini belirleyen, veri kayıt sisteminin
kurulması ve yönetiminden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi*” olarak tanımlanır.

⁶⁵ Badur, (n 53) 189.

⁶⁶ ibid, 189.

⁶⁷ Klaus Lerch, *Beurkundungs-gesetz, Dienstordnung Richtlinienempfehlungen BNotK Kommentar*,
(5th ed., Otto Schmidt KG, 2016) 199.

⁶⁸ Akil (n57), 223.

⁶⁹ ibid, 223.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu bir kararında⁷⁰ “*veri sorumlusu ve veri işleyenin belirlenmesinde dikkate alınması gereken hususlar ve aydınlatma yükümlülüğünü kimin yerine getireceği*” konusunda daha ayrıntılı bir açıklama sunmuş ve veri sorumlusunun tespitine yönelik temel prensipleri belirlemiştir. Ayrıca, Kişisel Verilerin İşlenmesi Karşısında Bireylerin Korunmasına İlişkin Sözleşme’ de veri sorumlusu, “*veri işleme kararını tek başına ya da başkalarıyla birlikte alma yetkisine sahip gerçek veya tüzel kişiler, kamu kurumu veya diğer kuruluşlar*” olarak tanımlanmıştır. Benzer şekilde, GPDR m.4/7 veri sorumlusunu “*kişisel verilerin işleme amaçlarını ve yöntemlerini belirleyen gerçek veya tüzel kişi, kamu kuruluşu veya diğer organlar*” olarak ifade etmektedir.

Veri işleyen ise KVKK’nın tanımlar başlıklı m.3/1 (ğ) bendinde veri işleyen “*veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişi*” olarak, GPDR’nin m.4/8 ise veri işleyeni, “*veri sorumlusu adına kişisel veri işleyen gerçek veya tüzel kişi, kamu otoritesi, kurumu veya herhangi başka bir organizasyon*” şeklinde tanımlamaktadır. Tanımlardan da anlaşıldığı üzere veri işleyen kavramının sınırları veri sorumlusu kavramı ile belirlenmektedir. Veri sorumlusu olmadan veri işleyen de olamaz.

Veri sorumlusunun görevi, veri işleme süreçlerinin başlangıcından itibaren tüm aşamalarında hukuka uygunluğu sağlamaktır. Yine veri sorumlusu, tek tek veri işleme faaliyetlerinin kanuni dayanağını ortaya koymalı, tüm idari ve teknik tedbirleri hayata geçirerek mevzuata bağlı ortaya çıkabilecek riskleri kontrol altına almalıdır. Bu çerçevede hem KVKK hem de GPDR, veri işleme faaliyetlerinin ana sorumluluğunu veri işleyene değil, veri sorumlusuna yüklemektedir. Ancak GPDR “Tazminat Hakkı ve Sorumluluk” başlıklı m.82’de KVKK’ya kıyasla daha ayrıntılı düzenlemeler içermektedir⁷¹. Bahsi geçen düzenlemenin ilk fıkrasında, “*Bu Tüzüğün ihlali nedeniyle maddi veya manevi zarara uğrayan kişiler; zararlarının karşılanması için veri sorumlusu veya veri işleyenden tazminat talep edebilir*” ifadesiyle, sorumluluğun tarafları ve zarar türü açıkça belirtilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında, veri işleme sürecine dâhil olan her veri sorumlusunun meydana gelen zarardan sorumlu olduğu ifade edilmiştir. Ancak veri işleyen, yalnızca GPDR’nin kendisine yüklediği özel yükümlülüklerle aykırı hareket etmesi veya veri sorumlusunun hukuka uygun talimatlarının dışına çıkarak ya da bu talimatlara aykırı davranarak zarara sebep olduğu durumlarda sorumludur. GPDR m.82/4’e göre, birden fazla veri sorumlusu veya veri işleyenin bulunduğu durumlarda, ilgili kişiye etkili bir tazmin mekanizması sağlanması amacıyla, tüm taraflar zararlardan müteselsilen sorumlu tutulmaktadır. Ayrıca, m.82/3’de ispat yükünün ters çevrildiği ve veri sorumlusu

⁷⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurulu 30/01/2020 tarihli ve 2020/71 sayılı kararı <<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6874/2020-71>> (Erişim Tarihi: 09 /10/ 2024)

⁷¹ Emel Badur ve Nesibe Kurt Konca, “Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı İşlenmesinden Doğan Zararların Tazmini ve Görevli Mahkeme”, *İNÜHFD*, 2022 13(2), 482.

ile veri işleyeninin tazmin yükümlülüğünden kurtulabilmeleri için zarara yol açan işlemde sorumlu olmadıklarını ispat etmeleri gerektiği hüküm altına alınmıştır⁷².

Bahsi geçen söz konusu tüm kavramların açıklamaları ışığında noterlerin veri sorumlusu olduğu ve bu nedenle KVKK'dan kaynaklı yükümlülükleri olduğu görülmektedir. Veri sorumlularının yükümlülükleri aydınlatma yükümlülüğü, veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler, ilgili kişiler tarafından yapılan başvuruların cevaplanması ve kurul kararlarının yerine getirilmesi yükümlülüğü, veri sorumluları siciline kaydolma yükümlülüğü ve kurula bildirim yükümlülüğüdür. Bahsi geçen yükümlülüklerin içeriğine kısaca değinmek gerekmektedir.

- Veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğü kapsamında bireylerin kişisel verilerinin kim tarafından, hangi hukuki temele dayanılarak ve ne amaçla toplandığının, işlendiğinin, saklandığının veya aktarıldığının bilgisini sağlamakla yükümlü olduğunu belirtmesi gerekmektedir⁷³. Bu bilgilendirme, bireylerin işleme faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmaları ve haklarını etkin bir şekilde kullanabilmeleri için zorunludur. Veri sorumlusunun yapacağı bilgilendirme açık, sade ve anlaşılır olmalı, teknik ve hukuki terimlerden kaçınılmalıdır. Ayrıca iletişim yöntemi kolay erişilebilir, makul ve birey tarafından anlaşılır bir formatta olmalıdır. Bilgilendirmenin bu nitelikleri taşıması durumunda yazılı veya elektronik ortamda gerçekleştirilmesi en uygun yöntemdir.
- Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler kapsamında, kişisel verilerin korunması için veri sorumluları ve veri işleyenler, tüm süreçlerde veri güvenliğini sağlamakla yükümlüdür⁷⁴. Bu kapsamda, idari ve teknik önlemlerin alınması temel bir gerekliliktir. Kişisel verilerin korunması, bireylerin temel haklarını güvence altına almayı amaçlarken; veri güvenliği, verilerin zarar görmesini, kaybolmasını, değiştirilmesini ya da yetkisiz kişilerce erişilmesini önlemeye odaklanır. Bu iki kavram birbirini tamamlar ve veri güvenliği, kişisel verilerin korunması için önemli bir destek unsurudur.
- İlgili kişiler tarafından yapılan başvuruların cevaplanması ve Kurul kararlarının yerine getirilmesi yükümlülüğü KVKK m.11'de sayılan "İlgili Kişinin Hakları" ve m. 13 "Veri Sorumlusuna Başvuru" kapsamındadır. KVKK m.11'e göre ilgili kişi veri sorumlusuna başvurarak kişisel verileri hakkında her türlü faaliyeti öğrenme, kişisel verisi ve işleme faaliyeti hakkında bilgi

⁷² Badur ve Kurt Konca, (n72) 483.

⁷³ Ayşe Çiğdem Ayözer Öngün, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku: Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil*, (2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2019), 150; Aydın Akgül, *Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli, 2013, 163-164; Abdülhamid Zor, *Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri ve Bu Yükümlülükleri İhlalinden Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu*, (1.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2020), 95.

⁷⁴ Murat Volkan Dülger, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, (2.Baskı, Hukuk Akademisi Yayınları, İstanbul 2019), 176; Çekin (n11), 144-145.

edinme hakkına sahiptir. KVKK m. 13 ve bu madde doğrultusunda yayımlanan “Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ”⁷⁵ uyarınca, veri sorumlularının ilgili kişilerden gelen başvuruları yazılı olarak veya kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi, güvenli elektronik imza, mobil imza ya da veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve sistemde kayıtlı bulunan elektronik posta adresi aracılığıyla ya da başvuru amacına yönelik geliştirilmiş bir yazılım veya uygulama üzerinden kabul etmeleri gerekmektedir. Başvurular, talebin niteliğine göre en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandırılmalıdır. İlgili kişinin bilgi edinme hakkının bazı sınırları bulunmaktadır. Bu sınırlar özel hayatın gizliliği, ticari ve mesleki sırlar gibi başkalarının haklarını da korumayı içermektedir⁷⁶.

- Veri sorumlularının kural olarak Kişisel Verileri Koruma Kurulunun gözetiminde, Başkanlık tarafından tutulmakta olan “Veri Sorumluları Sicili”ne kaydolmaları zorunludur. Ancak, “Veri Sorumluları Siciline Kayıt Yükümlülüğünden İstisna Tutulacak Veri Sorumluları” ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun bir kararında⁷⁷ bazı grupları sicile kayıt yükümlülüğünden istisna tutmuştur. Söz konusu karara göre; “(...) -18/01/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu uyarınca faaliyet gösteren noterler” bu istisnalardan biridir.
- Kurula bildirim yükümlülüğü doğrultusunda veri sorumlusu, işlediği kişisel verilerin kanuna aykırı şekilde başkaları tarafından ele geçirilmesi durumunda, bu durumu en kısa sürede ilgili kişiye ve Kurula bildirmek zorundadır. Kurul, gerekli gördüğü durumlarda söz konusu ihlali kendi internet sitesinden veya uygun bulduğu başka bir yöntemle ilan edebilir. Bu süreçte, veri sorumlusunun yalnızca bildirim yükümlülüğü bulunur; ihlale ilişkin bildiri yayımlama yetkisi ise Kurula aittir.

Noterlerin, KVKK kapsamındaki sorumluluklarına ilişkin olarak, Türkiye Noterler Birliğinin yayınlamış olduğu “Türkiye Noterler Birliği Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Politikası”⁷⁸na da değinmek gerekmektedir. Söz konusu belge, KVKK’ya uygun hükümler içermekle birlikte noterlik işlemleri sırasında kişisel verilerin korunmasına yönelik temel ilkeleri ve uygulama esaslarını belirlemektedir. Belge ile çalışanlar, adaylar, ziyaretçiler ve diğer ilgili kişilerin kişisel verilerinin korunmasını sağlamak amaçlanmakta, aynı zamanda faaliyetler sırasında toplanan kişisel verilerin kanun ve düzenlemelere uygun şekilde işlenmesini hedeflenmektedir. Bu kapsamda, noterlerin KVKK doğrultusunda yerine getirmesi gereken ay-

⁷⁵ Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ, Tebliğ Numarası: 30356, Kabul Tarihi: RG 10/03 2018

⁷⁶ Küzeci, (n6) 223; Akgül, (n64) 168.

⁷⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurulu 02/04/2018 tarihli ve 2018/32 sayılı kararı<<https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4233/2018-32>>(Erişim Tarihi: 09/10/ 2024).

⁷⁸ https://portal.tnb.org.tr/KVKK/TNB-KV_Korunmasi_ve_Islenmesi.pdf (Erişim Tarihi: 03/01/2025)

dınlatma yükümlülüğü ve veri güvenliğini sağlama yükümlülüğü, belgede hukuki yükümlülükler başlığı altında düzenlenmiştir.

Türkiye Noterler Birliğinin söz konusu belgesinde, kişisel verilerin işlenmesinde uyulması gereken kurallar; hukuka uygunluk, şeffaflık ve dürüstlük ilkelerine uyma, verilerin doğruluğunu sağlama ve güncel tutma, belirli, açık ve meşru amaçlar doğrultusunda verileri işleme, ihtiyaç dışı verilerin işlenmesinden kaçınma olarak sınıflandırılmıştır. Bunun yanı sıra, sağlık ve biyometrik veriler gibi hassas bilgilerin, açık rıza veya yasal zorunluluklar doğrultusunda işlenebileceği, bunların özel nitelikli kişisel veri niteliğinde olduğunun kabulü söz konusudur. Ayrıca, toplanan kişisel verilerin, kanuni süre boyunca saklanması, işleme amacı sona erdiğinde ise silinmesi, yok edilmesi veya anonimleştirilmesi gerektiği, açıkça kurala bağlanmıştır.

Türkiye Noterler Birliği tarafından ortaya konulan bu politika, noterlerin veri işleme faaliyetlerinde hukuka uygun hareket etmeleri ve kişisel verilerin güvenliğini sağlamaları açısından önemli bir rehber niteliğindedir. Bu belge, noterlerin kişisel verileri işlerken hukuki güvenliğini sağlama ve şeffaflık ilkeleri doğrultusunda hareket etme yükümlülüklerini detaylandırmaktadır.

C. KVKK'YA AYKIRILIK HALİNDE NOTERİN SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Noterlikte yapılan işlem nedeniyle kişisel veriyi ihlal eden bir durumun ortaya çıkması söz konusu olur ise hukuki sorumluluğun niteliği ve sorumluluğun şartlarını ayrıca değerlendirmek gerekmektedir. Bu bağlamda öncelikle çalışmanın ortaya çıkmasına neden olan Kişisel Verileri Koruma Kurulu Kararına değinilerek, bazı eleştiriler ve çıkarımlar yapılması gerekliliği doğmuştur.

“İlgili kişinin kişisel verilerinin yer aldığı ihtarnamenin, bordrolama hizmeti sunan veri sorumlusu tarafından başka çalışanlara da gönderilmesi” hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 07/04/2022 tarih ve 2022/328 sayılı kararına konu olayda, notere ihtar çekmek için başvuran bir işverenin işyerinde çalışan kişinin ücretsiz izne gönderildiğine dair bir ihtarname düzenlediği ancak yedi kişinin daha yer aldığı söz konusu belgede, T.C. kimlik numarası ve adresin bulunması nedeniyle ilgili kişi, kişisel verilerinin - diğer yedi kişiye daha ulaşması nedeniyle- alenen ifşa edildiği belirtilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir.

İşveren savunmasında fazla sayıdaki personele bildirim yapılması gerektiği için noterlik işlemlerinin usul ekonomisi çerçevesinde avukatlar aracılığıyla vekâleten ihtarname düzenleyip gönderdiğini belirtmiştir. Noterlik işlemleri sırasında keşideci ve muhatapların kimlik bilgilerinin (ad, soyad, T.C. kimlik numarası) noterliğe sunulmasının ve paylaşılmasının mevzuat gereği zorunlu olduğunu savunmuştur. Bu işlemin, ücretsiz izin sürecinin takibi ve personele bildirim yapılması gibi meşru ve açık bir amaç doğrultusunda gerçekleştiğini, kişisel verilerin yalnızca bu amaçla sınırlı şekilde kullanıldığını ifade etmiştir. Ayrıca, verilerin noterlik ile paylaşılmasının çalışan lehine olduğunu ve bu işlemin KVKK m.5/ 2 (f) bendine uygun bir hukuki dayanağı bulunduğunu ileri sürmüştür.

Kurul ise KVKK m. 4 uyarınca, kişisel verilerin hukuka uygun, doğru, belirli, meşru amaçlarla işlenmesi gerektiğini ve işleme sürecinde ölçülülük ilkesine uyulmasının zorunlu olduğunu belirtmiştir. KVKK m. 5'e göre, kişisel verilerin işlenmesi için genelde açık rıza gerektiğini; ancak bazı durumlarda (kanuni zorunluluk, meşru menfaat, hayatın veya beden bütünlüğünün korunması gibi) açık rıza olmadan da işleme yapılabileceğini ifade etmiştir. Kurul ayrıca, veri sorumlusunun verilerin hukuka aykırı işlenmesini ve erişimini önlemek için teknik ve idari önlemler almakla yükümlü olduğunu vurgulamıştır. Somut olayda, aynı ihtarnamede ilgili kişinin ve yedi çalışanın kişisel bilgilerinin toplu şekilde yer aldığı ve bu bilgilerin birbirleriyle paylaşıldığı tespit edilmiştir. Noterlik işleminin “onaylama” şeklinde gerçekleştiği, bu nedenle bilgilerin paylaşılmasının veri sorumlusunun yükümlülüklerini ihlal ettiğini ifade etmiştir⁷⁹.

İşveren, ihtarı gönderirken gerçekleşen yedi kişinin kişisel verilerini birbirlerine iletme durumunun usul ekonomisi nedeniyle gerçekleştiğini, noterliğe iletilen bilgilerin zorunlu olarak ve mevzuata uygun biçimde verildiğini iddia etmiştir. Kurulun kararından anlaşıldığı üzere ilgili kişinin ve diğer yedi çalışanın kimlik ve iletişim bilgilerinin ihtarnamede yer alarak noterle paylaşılması, KVKK m. 5/ 2 (e) bendinde belirtilen “*bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması*” şartına uygundur. Ancak, ihtarnamede yer alan çalışanların kimlik ve iletişim bilgilerinin tamamının aynı belgede bulunması ve ihtarname hazırlanırken bilgilerde herhangi bir gizleme, ayrı ayrı düzenleme veya benzeri bir önlem alınmaması nedeniyle, ilgili kişinin kişisel verileri diğer çalışanlarla paylaşılmıştır. Bu durum, KVKK m.5'de yer alan kişisel veri işleme şartlarından herhangi birine dayanmayan bir veri işleme faaliyetinin gerçekleşmesi anlamına gelir⁸⁰.

Kurul kararında, ihtarnameyi gönderen işveren hakkında idari para cezası uygulanmasına ve durumun Türkiye Noterler Birliğine bildirilmesine karar vermiştir. Noter, olayda veri sorumlusu konumuna alınmamıştır. Ancak fikrimizce, bu olayda veya buna benzer hukuki işlemler gerçekleştirilirken, noterin daha önce de değinildiği üzere bir tür kamu görevlisi olması, aydınlatma yükümlülüğünden kaynaklanan

⁷⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurulu 07/04/2022 tarihli ve 2022/328 sayılı kararı<<https://kvkk.gov.tr/Icerik/7561/2022-328>> Erişim Tarihi: 10/10/ 2024).

⁸⁰ Bahsi geçen KVKK m.5/2'ye göre; “*aşağıdaki şartlardan birinin varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür:*

- a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.
- b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.
- c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.
- ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.
- d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.
- e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması.
- f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması”

sorumluluğunun bulunması ve mesleği gereği özen yükümlülüğünü yerine getirme zorunluluğu göz ardı edilmemelidir. Noter, ihtarname gibi bir işlemde birden fazla kişinin bulunduğunu ve bu kişilerin kişisel verilerinin birbirlerine ulaşma ihtimalini, mesleki deneyimi ve hukuki bilgi birikimi doğrultusunda öngörmek durumundadır. Noter, aydınlatma yükümlülüğü kapsamında, böyle bir işlemde birden fazla kişinin kişisel verisinin birbirlerine iletileceğini ve bu durumun kişisel veri ihlali riskini doğurabileceğini, ihtarnameyi göndermek isteyen tarafa açıkça bildirmelidir.

Bu bağlamda noter, ihtarnamede bulunan kişilerin kişisel verilerinin bir diğerine ulaşmasını önlemek için gereken önlemleri almakla yükümlüdür. Örneğin, ihtarnameye taraf olan kişilerin isimleri, T.C. kimlik numaraları ve adresleri gibi kişisel verilerin karartılması veya yalnızca gerektiği kadar bilginin paylaşılması yönünde uyarıda bulunulması gerekmektedir. Bu tür bir davranış, noterlerin mesleklerinden kaynaklanan dikkat ve özen yükümlülüğü kapsamında değerlendirilir.

Noterler, gerçekleştirdikleri her işlemde öncelikle işlem talebinde bulunan kişilerin kimlik belgelerini talep eder ve işlemin türüne bağlı olarak ek kişisel bilgilere ihtiyaç duyabilirler. İşlemler sırasında, işlem yapılacak kişilere sözlü sorular yöneltilerek de kişisel bilgilere erişim sağlayabilirler. Noter senetlerinin düzenlenmesi ve diğer resmi işlemler kapsamında, işlemin gereği olarak kişisel bilgiler kaydedilir, saklanır ve gerektiğinde aktarılır. Bu bilgilerin işlenmesi sırasında, kanunda belirtilen ilkelere uyulması ve üçüncü kişileri ilgilendiren durumlarda, ilgili kişilerin haklarının korunması zorunludur. Bahsi geçen zorunluluklar noterler için de geçerlidir.

İlgili kişilerin, KVKK kapsamında, “İlgili Kişinin Hakları” başlıklı m.11’den kaynaklanan ve veri sorumlusu olanlara karşı ileri sürebilecekleri çeşitli hakları bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemeye göre, veri sorumlusu olan kişiye karşı ileri sürülebilecek haklar daha önce de belirttiğimiz üzere noterin veri sorumlusu olmasından kaynaklı notere karşı ileri sürülebilecek haklar olarak nitelendirilmiştir. Buna göre noterlikte işlem yaptıran kişi; kişisel verisinin işlenip işlenmediğini öğrenme, kişisel verisi işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme, kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme, yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme, kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme, KVKK m. 7’de öngörülen şartlar çerçevesinde kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme, m. 11 (d) ve (e) bentleri uyarınca yapılan işlemlerin kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme, işlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme ve kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme haklarına sahiptir⁸¹. Ayrıca KVKK’ da hukuka aykırı işlemekten doğan zararların tazminine ilişkin bir düzenleme bulunmaktadır. Kurula şikâyeti düzenleyen m.14

⁸¹ Damla Gürpınar, “Kişisel Verilerin Korunamamasından Doğan Hukuki Sorumluluk”, (2017)19 Özel Sayı, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, 689.

son fıkrasına göre; “Kişilik hakları ihlal edilenlerin, genel hükümlere göre tazminat hakkı saklıdır.” İlgili hükmün içerdiği “kişilik hakkı ihlal edilenler” ifadesinin kişilik hakkının korunmasının esas alındığının göstergesi olduğu ifade edilmektedir⁸². Kişisel verinin hukuka aykırı işlenmesi halinde doğan zarar maddi ve manevi olabileceği gibi kişinin şahıs ve mal varlığına da ilişkin olabilir. GPDR’ye göre de bu tür zararların tazmini mümkündür⁸³.

Veri sorumlusu, kanuni yükümlülüklerini ihlal ederek bir kişinin kişisel verilerini hukuka aykırı şekilde işlerse, bu durum taraflar arasında bir sözleşme ilişkisi varsa Türk Borçlar Kanunu’nun m.112 ve devamı maddelerine; eğer bir sözleşme ilişkisi yoksa TBK’nın haksız fiil hükümlerine (özellikle kişilik hakkının ihlaline bağlı olarak manevi tazminat talebini düzenleyen m. 58.’e) göre değerlendirilecektir. Kişisel verilerin hukuka aykırı işlenmesinden kaynaklanan zararların tazmini konusunda genel hükümlere atıf yapılması, bu zararların hesaplanması, tazmin yollarının belirlenmesi ve zamanaşımı sürelerinin tespitinde yine genel hükümlerin uygulanacağı anlamına gelir⁸⁴.

Noterin hukuki sorumluluğunun şartları belirlenirken haksız fiilin kusur dışındaki unsurlarının gerçekleşmesi gerekmektedir. Buna göre noterin hukuki sorumluluğunun unsurları fiil, hukuka aykırılık zarar ve illiyet bağı olacaktır. Noterlerin sorumlu tutulabilmesi için öncelikle görevleriyle ilgili bir fiilin gerçekleşmiş olması, bu fiil nedeniyle bir zararın doğması ve zarar ile fiil arasında uygun bir illiyet bağının bulunması gerekir. Bu koşullardan biri eksikse, noterlerin hukuki sorumluluğu söz konusu olmayacaktır. İlliyet bağının kesilmesi durumunda, kusursuz sorumlu olan noter sorumluluktan kurtulabilir. Mücbir sebep, zarar görenin ağır kusuru veya üçüncü kişinin büyük bir hatası, illiyet bağını kesebilir ve bu gibi hallerde kusursuz sorumluluk ortadan kalkar. Noterin işlemi gereği gibi yapmış olması durumunda zararın doğmayacağına dair bir kanaat varsa, noter bu zarardan sorumlu tutulacaktır.

Noterin yanında çalışan kişinin, veri güvenliğini ihlal eden bir eylemi gerçekleştirmesi veya kişisel veriyi hukuka aykırı şekilde işlemesi hâlinde meydana gelen zarardan noterin sorumlu olup olmayacağı hususunda yapılacak değerlendirme için, Yargıtay’ın kararları ve doktrindeki görüşlerin dikkate alınması gerekmektedir. Doktrin⁸⁵ ve Yargıtay kararları⁸⁶, noterin yanında çalışanların sebep olduğu zararlardan sorumluluğunun, NK m. 162’ de düzenlenen sorumluluk rejimine tabi

⁸² Badur ve Kurt Konca, (n72) 482, Samet Saygı, “6698 Sayılı Kanun’un Sistematüğinde Yargısal Başvuru Yolları”, (2020) 2(2), *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 30-60.

⁸³ Denis Kelleher And Karen Murray, *EU Data Protection Law*, (Bloomsbury, London 2019), 378; Heledd LLOYD and Peter Carey, “The Rights of Individuals”, *Data Protection A practical Guide to UK and EU Law*, Peter Carey (eds.), (5th edition Oxford University, Oxford 2018), 152.

⁸⁴ Badur ve Kurt Konca, (n72) 483.

⁸⁵ Doktrinde bu görüşü savunan yazarlar için bkz.36 numaralı dipnot.

⁸⁶ Yargıtay HGK., 10.11.2022, 242/1495 (Lexpera Elektronik Hukuk Bankası, Erişim Tarihi: 04 /01 /2025).

olduğunu kabul etmektedir. Buna göre söz konusu sorumluluğun, adam çalıştırmanın sorumluluğundan farklı olarak ağırlaştırılmış özen yükümlülüğünün ihlalinin kaynaklanan sorumluluk olduğu sonucuna varılmaktadır. Nitekim içtihat konusu olan bir olayda⁸⁷, noter katibinin sahte kimlikle araç satış işlemini yapması sonucu ortaya çıkan maddi zararın tazmini istenmiş, noter satışı kendisinin değil katibinin yaptığı savunmasında bulunmuştur. Yargıtay ise bu savunmayı yerinde bulmamış ve noterin gerekli özeni gösterdiğini iddia ederek sorumluluktan kurtulamayacağına karar vermiştir. Noter, gerekli özeni göstermiş olsa bile, zararın doğmasına engel olamayacağını ispat ederse sorumluluktan kurtulabilir.

Bu bilgiler ışığında, noterin yanında çalışanın, ilgili kişinin kişisel verisini hukuka aykırı şekilde işlemesi durumunda, noter açısından hukuki sorumluluk doğacaktır. Şöyle ki, noter, mesleği gereği yanında çalışan kişinin noterlikte gerçekleştirdiği işlemleri denetlemek, çalışanının kişisel verileri ihlal etmeden işlem yapması hususunda uyarmak ve yapılan işlemleri kontrol etmek durumundadır. Noterin, bu denetim ve uyarı yükümlülüğünü yerine getirmemesi, çalışanının işlemi nedeniyle ortaya çıkan zarardan sorumlu tutulmasına yol açacaktır. Bununla birlikte, noter, kişisel verilerin hukuka uygun işlenmesi konusunda çalışanını uyarma ve denetleme yükümlülüğünü yerine getirdiğini ve buna rağmen zararın kaçınılmaz bir şekilde meydana geldiğini ispat ederse, sorumluluktan kurtulma imkânı doğabilir. Ancak bu durumda, noter tarafından gerekli tüm özen yükümlülüklerinin yerine getirildiğinin açıkça ortaya konulması gerekmektedir.

Bahsi geçen tüm bu bilgiler doğrultusunda sorumluluk koşullarının gerçekleşmesiyle noterin, zarar gören kişiye tazminat ödemesi gerekeceğini ifade etmek gerekir. Noterlik işlemlerinden doğan zararlarla ilgili olarak notere karşı açılacak davalar, Türk Borçlar Kanunu'na göre belirlenen zamanaşımı sürelerine tabidir. Buna göre, TBK m.72 uyarınca zarar görenin zararı ve tazminat sorumlusunu öğrendiği tarihten itibaren iki yıl, her durumda fiilin gerçekleştiği tarihten itibaren ise on yıl içinde dava açılması gerekir. Noter, kendisine karşı açılan bir dava sonucunda ödediği tazminatı, işlemi gerçekleştiren noterlik personeline rücu edebilir. Ancak bu hakkın kullanılabilmesi için ilgili personelin kusurlu olması şarttır. Noter, yalnızca ödediği tazminat kadar bir miktarı rücu edebilir. Bu miktarın üzerinde bir talepte bulunulamaz.

SONUÇ

Kişisel verilerin korunması, hem bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması açısından hem de toplumsal güvenliğin sağlanması bakımından günümüzde büyük bir öneme sahiptir. Kişisel verilerin korunması için dünyada ve ülkemizde kanunkoyucular bu konuda kanunlaştırma çalışmalarına devam etmektedir. Verilerin

⁸⁷ Yargıtay 3HD., T. 02.10.2014, E.2014/4706, K.2014/12966 (Lexpera Elektronik Hukuk Bankası, Erişim Tarihi: 04 /01 /2025).

paylaşımının söz konusu olduğu mecraların devamlı bir gelişim halinde olması da bu durumda etkilidir. Kişisel verinin korunmasına gündelik yaşamın birçok alanında gerek duyulmaktadır. Bu alanlardan biri de hukuk işleme taraf olma durumunda ortaya çıkabilir. Kişisel verinin korunması, hukuki işlemlerin tarafı olan kişiler için gereklidir. Çeşitli hukuki işlemler için başvuru noterde yapılan işlemlerde de kişisel verinin ihlali durumu ortaya çıkabilir. Noterler, hukuk dünyasında güvenilir işlem tesis eden ve belgelerin resmi niteliğini sağlayan kamu görevlileri olarak, kişisel verilerin korunması konusunda özel bir konuma sahiptir.

Noterlik Kanunu m.162, noterlerin hukuki sorumluluğunu detaylandırmakta ve noterlerin gerek kendileri gerekse çalışanları tarafından yapılmayan veya yanlış ya da eksik yapılan işlemler nedeniyle zarar görenlere karşı sorumlu olduklarını belirtmektedir. İlgili hükümde, kusurdan bahsedilmemiş olması, noterlerin sorumluluğunun kusursuz sorumluluk ilkesine dayandığını göstermektedir. Yargıtay'ın görüşüne göre haksız fiil sorumluluğunun kusur dışındaki unsurları burada da aranacaktır. Noterin hukuki sorumluluğunun unsurları; fiil, hukuka aykırılık zarar ve illiyet bağı olacaktır. Noterlerin sorumlu tutulabilmesi için öncelikle görevleriyle ilgili bir fiilin gerçekleşmiş olması, bu fiil nedeniyle bir zararın doğması ve zarar ile fiil arasında uygun bir illiyet bağının bulunması gerekir.

Noterin yaptığı işlemlerde mevcut olan aydınlatma yükümlülüğü, hukuki tecrübeden yoksun olan işlem taraflarının, bilinçli kararlar alabilmesini sağlama amacı güderken, olası riskleri açıklama sorumluluğunu da içermektedir. Noter, KVKK kapsamında mevcut bulunan ve kendisine yüklenen sıfatın getirdiği yükümlülükleri göz önünde bulundurmalı ve kişisel verinin korunmasını sağlamalıdır. Kişisel Verileri Koruma Kanunu çerçevesinde noterler “veri sorumlusu” statüsündedir. Kanun, veri sorumlularına çeşitli hukuki yükümlülükler getirmektedir. Dolayısıyla, veri sorumlusu olan noterlerin, işlemleri sırasında elde ettikleri kişisel verilerin korunması için yüksek güvenlik önlemleri almalarını zorunlu kılınmaktadır. Kişisel verinin noterlik işlemi nedeniyle ihlal edilmiş olması ve veri güvenliğinin sağlanmaması nedeniyle ortaya çıkan zarar, noterin mesleğinin getirdiği özen yükümlülüğünün ihlali anlamına da gelmektedir. Noterlerin veri sorumlusu olmaları nedeniyle kanundan kaynaklı aydınlatma yükümlülüğü, veri güvenliğine ilişkin yükümlülük, ilgili kişiler tarafından yapılan başvuruların cevaplanması ve Kurul kararlarının yerine getirilmesi yükümlülüğü, veri sorumluları siciline kaydolma yükümlülüğü ve Kurul'a bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu “İlgili Kişinin Hakları” başlıklı m. 11 kapsamında, veri sorumlusu olarak hareket eden noterler nezdinde bireylerin belirli hakları bulunmaktadır. Söz konusu düzenleme uyarınca, noterlik işlemi gerçekleştiren kişiler, kişisel verilerinin işlenmesiyle ilgili olarak çeşitli taleplerde bulunabilir. Bu haklar, noterlerin veri sorumlusu olmasından doğmakta ve kişisel verilerin işlenmesi sürecinde bireylerin haklarını güvence altına almayı amaçlamaktadır.

Sonuç olarak, noterlerin KVKK kapsamında kişisel veri işleme süreçlerinde gösterdikleri özen ve aldıkları tedbirler hem uyumun sağlanması hem de toplumda noterlik işlemlerine duyulan güvenin korunması açısından hayati önem taşımaktadır. Bu bağlamda, noterlerin veri sorumlusu olarak mevzuat ve mesleki standartlar doğrultusunda özen yükümlülüğünü yerine getirmesi, noterlik işlemlerinin şeffaf, güvenilir ve hukuka uygun şekilde sürdürülmesi için temel bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akgül A, “Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli, 2013
- Akil C, “Noterin İlgilileri Aydınlatma Yükümlülüğü”, 2013 (3), *Ankara Barosu Dergisi*, 217-233
- Akipek Öcal Ş ve Şen Doğramacı H, ve Çağlayan Aygün G, “Noterlere Taşınmaz Satış Sözleşmesi Yapma Yetkisi Verilmesi Üzerine Bir Değerlendirme”, 2023 9(2), *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 203-241
- Antalya OG, *Marmara Hukuk Yorumu Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C.V/1, 2, (2. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara: 2019)
- Aslan Düzgün Ü, “Noterlerin Mesleki Sorumluluk Sigortası”, 2013 17(1-2), *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 491-512
- Atabek R, “Noter; “Mali Sorumluluk Sigortası”, 1974(3), *TNBHD*, 491-512
- Ayözer Öngün AÇ, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku: Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil*, (2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul: 2019)
- Badur E ve Kurt Konca N, “Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı İşlenmesinden Doğan Zararların Tazmini Ve Görevli Mahkeme”, (2022) 13(2), *İNÜHFD*, 476-490
- Badur E, “Noterin Taşınmaz Satış Sözleşmesinin Düzenlenmesinde Tarafları Aydınlatma Yükümlülüğü”, 2024 (171), *TBB Dergisi*, 179-216
- Batmaz MO, *Noterlerin Hukuki Sorumluluğu*, (1. Baskı, Vedat Kitapçılık İstanbul: 2015)
- Bennett CJ, “Regulating Privacy, Data Protection and Public Policy in Europe and United States”, *American Political Science Review*, 1993 87 (4), 1035-1036
- Bohnenkamp A, *Unparteilichkeit des Notars bei Tätigkeiten nach § 24 Abs. 1 BNotO*, Dissertation, (2005)
- Bük A, *Bilişim Alanında Kişisel Verilerin Korunması*, (1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara: 2018)

Çekin MS, *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, (3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul: 2020)

Dedeoğlu E, “Noterlerin Tazminat Hukuku Açısından Sorumluluğu”, 2006 (130), *TNBHD*, 92-98

Develioğlu HM, *6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, (1.Baskı, On İki Levha, İstanbul: 2017)

Doğu E, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu ve Güvence”, 1979 5(3) *Yargıtay Dergisi*, 579-610

Dülger MV, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, (2.Baskı, Hukuk Akademisi Yayınları İstanbul: 2019)

Eraslan Türkmen S, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller*, (1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul: 2019)

Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, (29.baskı, Yetkin Kitabevi, Ankara: 2024).

Ersoy Kekevi Ç, ‘Genel Kavramlar’, Pınar Çağlayan Aksoy ve Hüseyin Can Aksoy (eds), *Kişisel Verilerin Korunmasına Akademik Bakış– KVKK Yayınları No. 42*, Ankara: Arkadaş Basım (2023)

Garfinkel S, *Database Nation, The Death of Privacy in the 21st Century*, (O’Reilly, 2000)

Gürpınar D, “Kişisel Verilerin Korunamamasından Doğan Hukuki Sorumluluk”, (2017) 19 Özel Sayı, *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, 679-694

Henderson H, *Privacy in The Information Age*, (Facts on File, New York: 2006).

İnan A, “Kusursuz Sorumluluk Örneği Olarak Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, (2000) 36, *Sayıştay Dergisi*, 25-35

Kartal B, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu ve Kusursuz Sorumluluk”, (1998) 24(3), *Yargıtay Dergisi*, 340-355

Kelleher D and Murray K, *EU Data Protection Law*, (1st Edt, Bloomsbury Publishing, London:2019)

Kıcalıoğlu M, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, (2007) 2 (11), *Terazi Hukuk Dergisi*, 131-145

Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi, KVKK Yayınları No: 1(2019)

Köse Y, “Avukatın Aydınlatma Yükümlülüğü”, (2021) 45, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 29-52

Kuner C, *European Data Protection Law, Corporate Compliance and Regulation*, (2.th Edt, Oxford University Press, Oxford: 2007)

Kurt LM, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, (2014)18(2), *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 85-118

Küzeci E, “Kişisel Verilerin Korunması Hakkı”, Pınar Çağlayan Aksoy ve Hüseyin Can Aksoy (eds), *Kişisel Verilerin Korunmasına Akademik Bakış– KVKK Yayınları No. 42*, (Arkadaş Basım, Ankara: 2023)

Küzeci E, *Kişisel Verilerin Korunması*, (4.Baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul: 2020)

Lerch K, *Beurkundungs-gesetz, Dienstordnung Richtlinienempfehlungen BNotK-Kommentar*, (5th Edt, Otto Schmidt KG, Frankfurt am Main: 2016)

Lloyd H and Carey P, *The Rights of Individuals, Data Protection: A Practical Guide to UK and EU Law* Peter Carey (eds.), (5th Edt. Oxford University Press, Oxford: 2018)

Meriç N, “1512 Sayılı Noterlik Yasasının 162. Maddesi ile İlgili Düşünceler”, (1994) 83, *TNBHD*, 39-42

Nart S, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, 2010 (11), *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Bilge Umar’a Armağan Özel Sayısı, 425-452

Oktay Özdemir S, “Yargıtay Uygulaması Işığında Noterlerin Hukuki Sorumluluklarının Dayandığı Esas ve Sorumluluğun Koşulları”, Prof. Dr. Yavuz Alangoya İçin Armağan, 2007, 693-714

Özbek, M S, *Noter Senetlerinde Sahtelik*, (5. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara: 2022)

Pulaşlı H, “Türk ve Alman Hukuklarında Noterin Hukuki Sorumluluğu”, (1983) 39, *TNBHD*, 10-16

Room S, *Data Protection & Compliance in Context*, (Swindon: BCS Learning & Development Limited, 2007)

Saygı S, “6698 Sayılı Kanun’un Sistematiğinde Yargısal Başvuru Yolları”, (2020) 2(2), *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 30-60

Sert Ş, *Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması*, (1.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara: 2019)

Tandoğan H, *Kusura Dayanmayan Sözleşme Dışı Sorumluluk*, (Turhan Kitabevi, Ankara:1981)

Tandoğan H, *Türk Mes’uliyet Hukuku*, (Vedat Kitapçılık, İstanbul: 2010)

Tanrıver S ve Ergüne M S, “Noterlerin Taşınmaz Sözleşmesine İlişkin Hukuki Esaslar”, (2023)72 (1), *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 143-182

Tanrıver S, “Avrupa Birliği Ülkelerinde Noterlik ve Noterlik Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağının Getirdikleri”, *75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı*, 2004, 577-597

Taşan FG, *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, (2.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul: 2017)

Tekben T, “Noterin Hukuki Statüsü ve Noterlik Kanunu’nun 162. Maddesi Uyarınca Sorumluluğu Üzerine Bir İnceleme”, (2021) 86 (3), *İzmir Barosu Dergisi*, 85-118.

Tekinay S. ve Akman S ve Burcuoğlu H ve Altop A, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, (7. Baskı, Filiz Kitabevi İstanbul: 1993)

Topçuoğlu M, “Noter ile İş Sahibi (İlgili) Arasındaki İlişkinin Niteliği”, (2000) 20(4), *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 1-15

Toygır K, “Serbest Meslek mi, Kamu Hizmeti mi?”, (1974), 3, *TNBHD*, 36-39

Turan Başara G, “Kişisel Veri İşleme Sözleşmesi”, (2020) 8 (6) *Uyuşmazlık Dergisi*, 57-90

Ulukapı Ö ve Atalı M, *Noterlik Hukuku*, (3.Baskı, Mimoza Yayınevi, Konya: 2013).

Ulukapı Ö, “Yargıtay Kararları Işığında Noterlerin Hukuki Sorumluluğu”, (2013) 21(1), *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 209-241

Ulukapı Ö, *Noterlik Mesleği ve Noterin Hak ve Yükümlülükleri*, (1.Baskı, Mimoza Yayınevi, Konya: 2003).

Ünal AC, “Noterlerin Hukuki Sorumluluğu ve Hukuki Sorumluluğuna Karşı Güvence”, (2023) 9(2) *Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 233-254

Zor A, *Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri ve Bu Yükümlülükleri İhlalinden Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu*, (1.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul: 2020)

100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, KVKK Yayınları No: 03(2019)